YARIM AY

No. 25

15 Kuruş

RESİMLİ AY

1 Mart 1936 da Tekrar Çıkıyor.

Yeni Çıkan:

RESİMLİ AY

100 Sayfadır. İçinde: Parlak Kâğıda Dört Renkli Basılmış Ayrıca İki Tablô İlâvesi Vardır.

RESİMLİ AY

Dört renkli çok zarif bir kapakla çıkıyor. İçinde en çok sevilen ve okunan yazıcılarımızın:

HİKÂYELERİ

ROMANLANRI

RÖPORTAJLARI

MEKALE ve FIKRALARI

Dünya Hadiseleri - Spor, Sinema ve Moda Havadisleri - Yabancı şahser Hikâye ve Romanların tercümeleri - Gülünç yazılar ve Karikatürler - Bilmece V. S... vardır.

RESİMLİ AY

UNIV. BIBL. TÜBINGEN

TÜKİYEDE "MECMUALARIN MECMUASI„ VASFINA LÂYIK OLACAKTIR. 1 inci SAYISI BU İDDİAMIZI İSBAT EDECEKTİR.

ZF 699 - 25/36

15 GÜNDEN 15 GÜNE

Kamutay Başkanlığına Açık Ariza :

Hükümetin Bu Yardımından Biz Niçin Mahrum Ediliyoruz ?..

1928 yılı Ağustos ayında yeni Türk harfleri devrimi yapıldı. Bu çok hayırlı yeniliği yaymak için o tarihte memlekette harf yoktu. Bu ihtiyacı göz önünde tutan Cumuriyet Hükümeti, dışardan getirtilecek harflerin gümrük parasından affedileceğini ilân etti.

Basımevimiz, gerek çıkarmakta olduğu haftalık, aylık dergileri.. gerek bastığı okul kitaplarile halk kitaplarını birân önce yeni harflerle basıp yaymak için, hemen Almanyaya birkaç bin kilo yeni Türk harfi ısmarladı. Bu harflerin ilk partisi 9 sandık içinde 20 - 10 - 1928 tarihinde Galata gümrüğüne geldi.

Bakanlar Kurulu yeni Türk harflerinin memlekete gümrüksüz gireceğine dair bir kanun hazırlamıştı. Bu kanunun metnini bütün gazeteler yazmışlardı; ancak Büyük Kamutay tatil bulunduğundan tasdiki kalmıştı.

Harf sandıkları gümrüğe gelince, işin önemini Gümrük direktörüne anlatarak, bu harflerin bir dakika önce çıkmaları için bir kolaylık göstermelerini rica ettik. Direktör işyarlarile görüştükten sonra bize : «Gümrüğe bir banka teminat mektubu vererek harflerinizi çekiniz, muafiyet kanunu çıkarsa teminat mektubunuzu geri veririz, çıkmazsa gümrük resmini ödersiniz» dedi.

Biz de öyle yaptık ve yeni Türk harflerimizi gümrükten geçirdik.

1 - 11 - 1928 tarihinde Kamutay açıldı ve ilk iş olarak yeni Türk harfleri kanununu onayladı. Kanun çıkınca Galata Gümrük direktörlüğüne müracaat ederek teminat mektubumuzun geri verilmesini istedik. Bunu bize, ancak Ankaradan bir emir getirttiğimiz takdirde vereceklerini söylediler.

Biz de heman, o zaman gümrüklerin bağlı bulunduğu Finans Bakanlığına başvurarak bu emrin Galata Gümrüğüne verilmesini rica ettik. Meselenin de öylece kapanmış olduğunu sandık.

Fakat son günlerde Galata Gümrük Direktörlüğü Türkiye İş Bankasına müracaatla teminat mektubumuzun tutarı olan 641 lira 89 kuruşu tahsil etti. Pek tabiî olarak Türkiye İş Bankası da bu parayı bizden aldı.

Şimdi Galata Gümrük Direktörlüğü Ayrıca bizden daha «364» lira «8» kuruş faiz olarak aramaktadır. Bu hareketler hiçbir suretle muhik değildir. Çünkü :

1 — Matbaamız namına gelen «9» sandık yeni Türk harflerinin gümrük resmine tâbi olmamaları lâzımdır. 1928 senesi Ağustosunda Türkiyede büyük bir kültür inkilâbı yapılmış, arap harfleri kaldırılarak yerine yeni Türk harfleri ikame olunmuştu. O tarihlerde bu harflerin Türkiyede imalleri mümkün olmadığından, ve işin fevkalâde müstaceliyetinden dolayı, Bakanlar Kurulu yeni Türk harflerinin gümrük resminden muaf tutulacağını kararlaştırmış, bu hususta bir kanun lâyihası hazırlamış; bu karar ve kanun projesini de bütün gazeteler neşretmişlerdi. Yalnız Büyük Millet Meclisi tatil bulunduğundan açılır açılmaz bu kanunun meclisden geçirilmesi kalmıştı.

Bizim «9» sandık yeni Türk harflerimiz 22-10-1928 tarihinde Galata gümrüğüne gelmiş, Büyük Millet Meclisi de bu kanunu 1-11-1928 tarihinde kabul etmişti. Aradaki birkaç günlük bir fark için Cumhuriyet Hükümetinin bahşettiği ve bütün matbaacıların müstefid oldukları bir haktan, matbaamızın mahrum edilmesi, o büyük inkılâp kanununun ruhile kabili telif midir?

Biz, o tarihte Gümrük müdürlüğü makamında bulunan merhum Faik bey namındaki bir zatın gösterdiği müzaheret üzerine, bu harfleri teminat mektubu ile çekmek yolunu ihtiyar etmiştik. Eğer böyle bir kolaylık göstermeseydiler tabiî biz de kanunun Gümrük müdüriyetine tebliğini bekliyecektik.

2 — Talep olunan faiz bedeline gelince: Gümrük Müdüriyetine verdiğimiz teminat mektubunun faize ait fıkrası pek sarihtir:

« . . . . ve ânı talepten zamanı tediyeye kadar geçecek günlere ait faiz nizamisile beraber tazmin ve tesviye edilecegi...»

Nitekim bizimle birlikte borçlu ve müteselsil kefil bulunan İş Bankası, Gümrük müdüriyetinin ilk talep tarihinden sonra bu parayı 8 günlük faizile birlikte ödemiştir.

Bizim Gümrüğe karşı olan taahhüdümüz pek sarihtir. İş Bankasının verdiği teminat mektubu elde mevcuttur. Taahhüdümüz, arandığı tarihte ödemekti ve öyle de yapılmıştır. Bundan başk faiz aramağa Gümrük Müdüriyetinin hiçbir hakkı yoktur.

3 — Biz 22 İlkteşrin 1928 tarihinde gümrükten çıkardığımız 9 sandık yeni Türk harfinin gümrük resminden muaf olmaları iktiza ettiğine dair olan iddiamızdan daha bu dakikaya kadar hiçbir suretle feragat etmedik. Hattâ gümrük resminin İş bankası tarafından ödenmiş olmasile de işin neticelendiğini kabul etmiyoruz.

İş Bankası, teminat mektubu esmanının Gümrük Müdüriyetince kendisinden aranmakta olduğunu, ve taahhüdü mucibi ödemek mecburiyetinde bulunduğunu bize bildirince; Basımevimiz derhal birer istida ile yüksek katınıza, Başbakanlığa, Tüze Bakanlığına, Gümrük ve İnhisarlar Bakanlığına müracaat ederek bu haksızlığın tamirini, istedi.

Kuvetle ümid ediyoruz ki Büyük Kamutayımız: büyük Türk kültür inkılâbına naçiz bir hizmette bulunmak için, muafiyet kanununun gümrüğe tebliğinden birkaç gün önce, çektiğimiz bu harflerin gümrük resminin bize geri verilmesi hakkında bir karar ittihaz edecek, hiçbir suretle mağduriyetimize meydan vermiyecektir.

Hakkımızı arıyor, adaletin tecellisini bekliyoruz.

NASIL ÇALIŞIYORUZ!? — NASIL ÇALIŞIYORLAR!...

Bizde Müellif...

Onlarda Müellif.

Bizde Tenkit

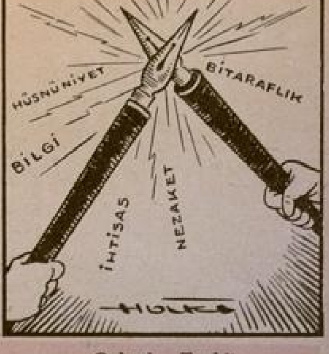

Onlarda Tenkit

Tarihte Saç Süsü

Son zamanlarda muhtelif memleketlerde ondülâsyon kazaları ve baygınları çoğalmağa başladığından, Sıhhiye dairesinin bu hususta tedbirler aldığı malûmdur. Bu gazete havadisi bana biraz tuhaf geldi.

Hepimiz biliriz ki kadınlar hiçbir vakit süslerinden geri kalmamışlardır. Bu hususta icap eden feragat ve fedakârlıktan da çekinmezler. Her ne olsa kadın asrın telâkkisine göre kendini güzel göstermek zaruret ve ihtiyacındadır.

Kadınların tuvalet hususundaki çektikleri ıstırap, her yerde ve her devirde tahammülün üstüne çıktığı görülür. Bugün dahi uzak Şarkta Japon kadınlarının, günlerce emek sarfederek vücude getirdikleri saç tuvaletlerini bozmamak için, yumuşak yataklarını bırakarak tahtadan yapılmış hususî yerlere yatmak fedakârlıklarına katlandıklarını göstermek mümkündür.

«*Pour être belle il faut soufrire Madame* - Güzel olmak için ıstırap çekmek lâzımdır Bayan». Bu Fransız atalar sözü pek yerindedir ümit ederim.

* * *

Tarihin muhtelif devirlerine bir göz atacak olursak, saç tuvaletinin bugüne kadar nasıl gidegeldiğini ve kadınlar arasında nekadar rağbete mazhar olduğunu görürüz.

Bunu, tarihin ta ilk çağlarında ve hattâ tarihten evelki devirlere kadar uzatmak mümkündür. Bazı tarihî asarıatikalar bize bunları gösterir. Orta Asyada bulunan ve eski Türk devirlerine ait olan bazı eserler, o çağların saç tuvaleti hakkında bir fikir verebilir. O zamanın kadınları saçlarını uzatırlar ve başının üstünde toplarlarmış; genç kızlar da aşağı doğru sarkı tırlarmış. Bayram zamanlarında çiçekten bir çelenk takarlarmış.

Yazan: Zeynel Akkoç

. . . . bu perükler gitgide okadar büyümüştü ki . . . .

Tarihin bize açık gösterdiği devirlere girersek, burada saç tuvaletine verilen ehemmiyetin daha fazlalaştığını görürüz.

Bilhassa Asurilerde, Sümerlerde kadınlar ve hattâ erkekler de saçlarını çok süslerlermiş. Bunları, devrimize kadar gelen madalyonlarda görürüz. Sun'î ondülâsyonlar, sun'î kıvırcıklar bu süslemenin esasını teşkil ediyormuş. Kadınların saçları altın kurdelelerle süslenirmiş. Erkeklerin (hükümdar ve generallerin) sakalları da ondülâsyon yapılmıştır.

Eski Mısırlılar ve eski Elenler de saç süslemeye çok ehemmiyet verirlermiş. Her hükümdarın kendine mahsus birkaç tane hususî saç süsleyen berberi ve ustabaşıları varmış.

Eski Mısırlılardan kalmış kabartma resimlerde aydınca görürüz ki onlar, ne kadar ehemmiyet vererek nefis bir tarzda saçlarını süslüyorlarmış. Firavunların saçları kıvırcık yapılır, ve ondülâsyon yapılan uzunca sakalları bir virgül gibi yukarıya doğru meylettirilirmiş. Firavunların kadınlarının saç tuvaleti daha komplike bir tarzda yapılırmış.

Meselâ tarihin anlattığına göre: meşhur Mısır kraliçesi Kleopatra saçını ördükten sonra ipliğe dizilmiş incilerle onları süsler, ve hususî altından yapılmış raptiyelerle bunları biribirine bağlarmış.

Saç süsleme hakkında tarihi mukaddes te bize birçok malûmat verir. Meselâ güzel Esterin süslenmesi tasviri meşhurdur. Bu o kadar tesirli imiş ki birçok ressamlar ondan ilham alarak birçok tablolar yapmışlardır. Sonra Dalila ve Magdalenanın da saç süsleri pek hususî ve meşhurdur.

* * *

Saç tuvaleti tarihte bazı efsaneler de doğurmuştur. Meselâ: eski Elen kıralı Midanın, Etiyüs isminde hususî bir berberi varmış. Mida saçlarını süslettiği zaman onları kulaklarının ortasına kadar indirtirmiş.

Bu hal bir mütecessisin nazarı dikkatini celbetmiş. Etiyüse kıralın niçin böyle tuvalet yaptırdığını sormuş. O da: «Çünkü kıralın kulakları eşeğinkine benzeyor» diyerek zavallı Midanın gizlemeğe çalıştığı sırrını gafilâne ifşa etmiş.

Sonra Makedonya kıralı Filip

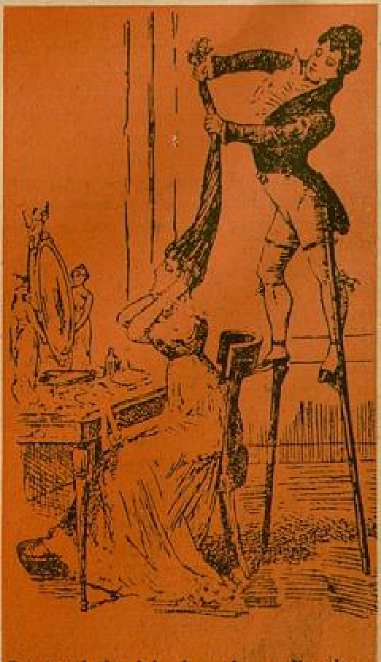

Bu tuvaletler için hususî merdivenler ve aletler kullanılırdı....

te saçlarını süslendirirmiş. Büyük İskenderin zamanında generaller ve askerler saçlarını ondüle yaparlarmış.

* * *

Elen kültürü ile saç süsleme Romaya da geçmiş; ve orada çok terakki etmiştir. Bilhassa kadın saç tuvaleti pek ehemmiyet kesbetmiş. Büyük ve meşhur saç tuvaleti yapanlar arasında Agripina, meşhur Messalina ve Neronun karısı Popea'yı zikredebiliriz.

Roma imparatorluğunun inkrazından sonra saç tuvaleti ehemmiyetini kaybetmeğe başladı; ve Ortaçağlarda büsbütün kayboldu.

Bu çağ hıristiyan dininin en kuvetli zamanı olduğu için, taassup tesirini göstermişti. Bazı kadınlar tamamen saçlarını kestirerek sıkı örtülerle başlarını gizlemeğe başladılar.

O sıralarda süs Şarkta idi. İslâm medeniyeti Bizans tesirine girince, kendi muhafazakârlığını kaybetmeğe başlamıştı. Bu hal islâm saraylarında göze çarpar. Harun Reşidin sazendesi süsü ve sesi ile meşhurdu.

* * *

Rönesans devrinde yaşayış, edebiyat ve güzel san'atlarla beraber saç tuvaleti de kendini göstermeğe başladı.

O zaman altıncı papa Aleksandırın kızı Lükrez Borjiya mutena süsile yalnız İtalyada değil Avrupada da meşhur idi.

Bu altın saçlı güzel kadın, kendi güzelliğini göstermek için, her türlü tuvalete başvurdu. Bu hususta Kleopatrayı da geçti. Lükrez saçlarını: bir tel saç, bir tel inci olarak örüyordu.

* * *

Gitgide bu san'at kadın ve erkek başlarını iradesine alıyor. 14 üncü Lüi-

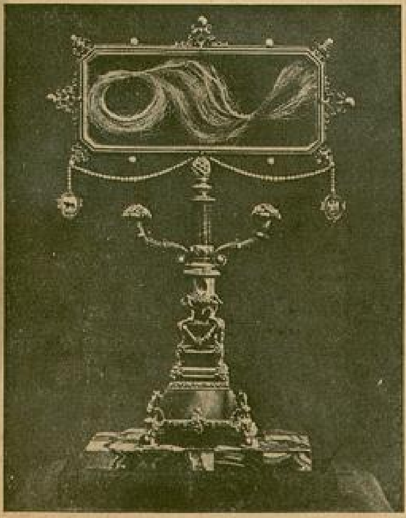

Lukres Borjiyanın saçından bir demet (Milanoda Ambrosiona kütüphanesinde)

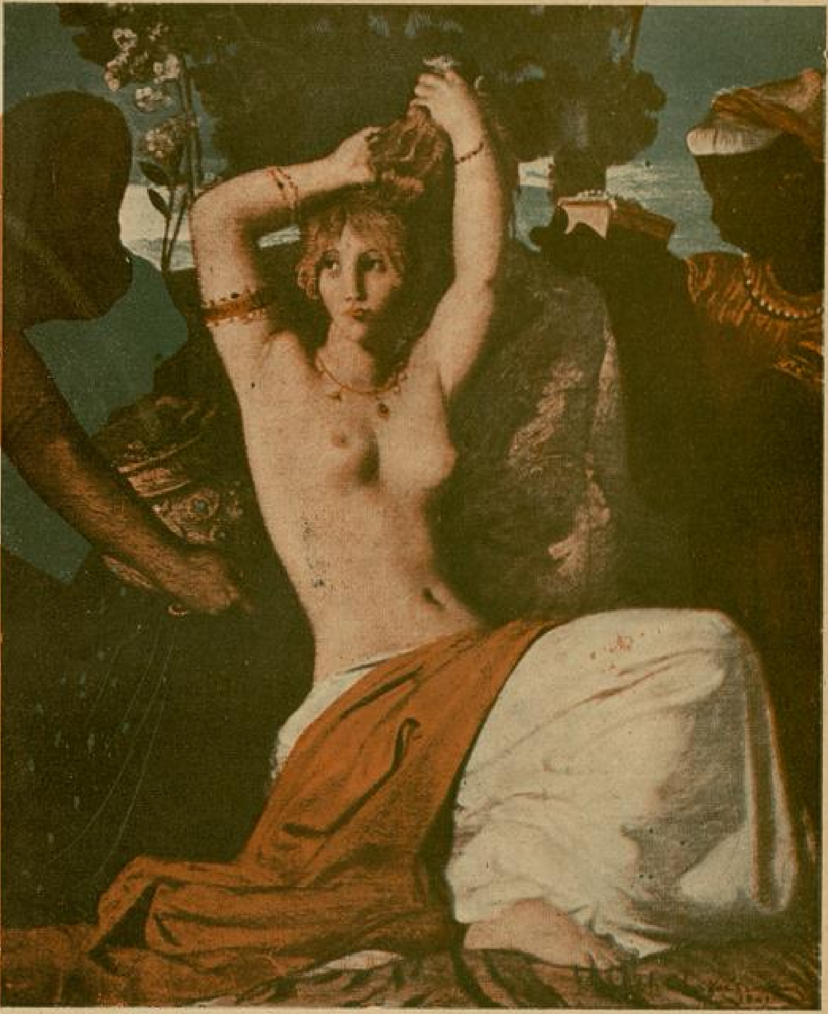

Güzel Esterin saç tuvaleti (Luvr Müzesinde Chasseriau'nun tablôsu)

nin devrinde saç san'atkârları çoğalmağa başlıyor. Mektepler (Akademiler) kuruluyor ve perükler icat ediliyor. Bu devir çok uzak olmadığına göre Avrupa müzelerinde bu prüklerden halâ bir çokları mevcuttur.

Bu türlü perüklere bakınca insan hayret içinde kalıyor. Bu kaba perükleri ince ve narin prensesler ve markizler başlarında nasıl taşıyorlardı. Bu perükler başka başka şekiller alıyordu. Meselâ: üç direkli bir gemi modeli; bir tepsinin üzerinde türlü türlü meyvalar, veya türlü türlü çiçekler. O devrin kadınları saç modası tuvaletinde Mari Antuvaneti taklid ederlerdi. Bu kraliçenin on beş perükârı ve (pastiche) yapan hususî hizmetçisi vardı.

Büyük perükârlar, büyük bayanlar için hususî perük formaları ve şekilleri icat ederlerdi. Bu perükler gitgide o kadar büyümüştü ki, bunlarla arabaya binmek ve kapılardan girip çıkmak imkânsızdı.

Kurnaz perukârlar onun da çaresini buldular. Perükleri yaylı yapmağa başladılar. Bayanların kulaklıkları arkasında ince bir kurdele bulunurdu. Bayan istediği zaman ufak bir hareketle onu çeker, perükü başına indirirdi. O zamanın yazılarına göre böylece perükler hiç olmazsa yarım metre ufaklaşırdı.

Bu perüklerin yapılması, süslenmesi ve müşterinin başına yerleştirilmesi için perukârlar günlerce uğraşırdı. Bunun için birçok tuvalet aletlerile hususî merdiven üzerinde çalışmak icabederdi.

O zamanın erkekleri de kadınlar gibi beyaz ondüle ve kıvırcık, ayni zamanda podralanmış perükler giyiyorlardı. Bıyıklarını sakallarını traş ediyorlardı. Traş usulü de pek tuhaf imiş.

Meselâ: berber müşterinin yanaklarını traş ederken büyük parmağını müşterinin ağzına sokarmış.

Bu sistemden hoşlanmıyan kimseler, parmak yerine ağzında bir ceviz ve büyük kaşık saklarmış.

Bazı köylerde hesap usulü de basit imiş. Seyyar berberler para yerine erzak alırlarmış. Meselâ bir traşa üç

(Arkası 30 uncu sayfada)

GÜZELLİĞE

SERENAD...

YAZAN:
MAHMUT YESARİ

— 1 —

Genç arkadaşım, resim albümünün sahifelerini ağır ağır çevirirken, gözü bir küçük fotografa ilişmişti; gülümsedi, parmağının ucile işaret etti:

— Şu resme bak... Kim bu?.. Dikkatli bakarsan, tanıyacaksın!

Sırtını ağaca dayamış, sol kolunu bir dala geçirmiş, gülen bir genç kız!.. gülen küçücük biçimli ağız; uzun, kıvrık kirpikler, hulyalı bakışlı gözler; açık sarı, bukle bukle saçlar; dolgun bir körpelikle kabarmış göğüs; ince bel, minimini ayaklar, bana, pek yabancı gelmiyor.

Genç arkadaşım, elini resmin üzerine koymuş, başını sallayarak dalgın dalgın bakıyor:

— Sevgilimin resmi... Tanıyorsun... Fakat bu resim, biraz eskidir. Daha benimle tanışmadan evvel çekilmiş... Evlerinin bahçesindeki şeftali ağacı... Giydiği köylü biçimi esvabı da görmedim... Ne şirin, ne güzel, değil mi? yüzü, gölgede iken, nasıl içten yanan bir ışıkla pırıldıyor... Aydınlık ağzının gülüşündeki tatlı manayı görüyor musun?.. Şu, gölgeler içinde yanan aydınlığa bak... | Gözlerinin, dudaklarının, saçlarının renk renk ışığı aydınlığı, gizli bir ateşle yanan, büsbütün başka bir güneş gibi... Bu resmi, kendisi de çok beğenir ve çok sever... Onun için albüme koydum... Ben de çok severim...

Genç arkadaşım, başını kaldırdı, etrafı dinler gibi kulak kabarttı, albümü kapadı, etajerin orta gözüne bıraktı, yanıma geldi, sesini yavaşlattı:

— Doğrusunu söyleyeyim mi? yalan... Ben, bu resmi, albüme, sırf onun hatırı için koydum.,. Yoksa ben, bu fotoğrafı hiç sevmem... Ve, daha doğrusunu söyleyeyim mi? güzel de bulmadım... Evet, gölgede bile gözleri, dudakları, saçları, ışıl ışıl yanıyor... Bu ışıkla, bu aydınlık, ayrı bir güneşe benziyor...

Durdu, başını geriye itti:

— Sonra... Bu kadar mı? sevgilim, bu kadarcık mı güzel?.. Çirkin, demiyorum; ruhsuz, tatsız, demiyorum... Fakat bilmem, neden? bu fotoğraf, bana, tamamile onun değil gibi geliyor... ona, tamamile benzemiyor... Onun renklerini, güzelliklerini tamamile ifade edemiyor... Nesi eksik? bilmiyorum! bu resim, onu, tamamile anlatamıyor... Bu, muhakkak...

Genç arkadaşım, önümde, kollarını kavuşturmuştu:

— Sevgilim, dün de güzeldi; bugün de güzeldir... Fakat, sana, açıkça söyleyeyim mi? o, hayatımın ancak bir devresinde, irişilmeyecek, eşi gelmiyecek, bulunamıyacak kadar güzel olmuştu...

Dudaklarında, öğünen bir gülümseyiş vardı:

— O, sevdiğim zaman, güzeldi!..

— 2 —

Genç arkadaşım; kolumdan çekti, beni yatak odalarına götürdü. Büyük gardrobun orta kapağını açtı:

— Bak, sana, ne göstereceğim!

Gardrobun orta gözüne, boy boy asılmış, renk renk tuvaletleri gösteriyordu:

— Sevgilimi, sen, bu tuvaletleri giydiği zaman, elbette gördün? bu, yakası beyaz ipek, siyah satendösuva tuvalet, ona, az mı yaraşır? bunu, giyince, bebek gibi olur... Bu, limon küfü dekolte, nasıl? bunu giyince de, öyle şirinleşir, cana yakın olur ki... Şu fes rengi ipek pijamayı giydiği zaman görmelisin... Yüzünün pembeliği, olgun bir şeftali gibi kızarır..

Gardropta parmaklarının ucile işaret ettiği tuvaletleri, çengellerinden çıkarıp aydınlığa tutarak birer birer göstermeğe başlamıştı:

— Bu beyaz ipeklinin içinde, bir zambağa döner... Koklamağa kıyamazsın! bir manolya gibi hemen solacak, berelenecek sanırsın!.. Bu, açık filizi tuvaleti giydiği vakit. neye benzer bilir misin? yeşil sap üzerinde nazlı nazlı açılmış, fulyalara...

Artık, tuvaletleri bana göstermiyor, kendi içinin gözile, uzak hayallere dalmış gibi bakarak söyleniyordu:

— Onun teni, manolyadan daha ince, daha nazlıdır. O, fulyalardan daha narindir ve o, her giydiği tuvalet içinde, tabiatın, daha insan gözüne göstermediği, nasip etmediği; ve nankör toprağın yeryüzüne bir eşini hediye edemediği; ihtiyar güneşin, topraktan, daha renklisini, daha kuvvetlisini yaratamadığı, büsbütün başka bir çiçek gibi serpilir, açılır.

Gardrobun orta gözünün kapağını ağır ağır kapamıştı, soldaki kapağı açtı, başını salladı:

— Şu koyu lâcivert tuvalete bak... İşte bu tuvaleti giydiği zaman, o, büsbütün değişir, başkalaşır... sanırsın ki, öbür tuvaletler içinde serpilen, açılan, buğusu üstünde goncalara benzeyen kadın, o, değildir. O, öyle başka, öyle ayrı bir kadın olur ki...

Koyu lâcivert tuvaleti aldı, uzak bir ufku seyrediyormuş gibi içini çeke çeke baktı:

— Öbür tuvaletler de güzeldir... Fakat bu tuvalet, ona, ötekilerden daha çok yaraşır... Esvabın kesilişinde, dikilişinde ayrı bir güzellik mi var? yoksa, bu koyu lâcivert renk, onu, daha mı çok açıyor? bilmiyorum!

Elinde tuttuğu esvabı, tekrar yerine asmıştı, omuzlarını kaldırdı:

— Ötekiler de güzel... Hepsi şık, hepsi güzel... Ben, bunda bulduğum zerafeti, inceliği, nedense diğerlerinde bulamıyorum. Bu, koyu lâcivert tuvaleti giydiği zaman, asıl sevdiğim kadını buluyorum; anlıyor musun? asıl sevdiğim kadını buluyorum...

Başını öne iğmişti, kendi kendine imiş gibi söyleniyordu:

— Bu tuvaleti ilk giydiği gece idi; onu, kollarımın arasına almış, aşkımı itiraf etmiştim!

— 3 —

Genç arkadaşım, salonda, köşede duran gramofonun kapağını kaldırmıştı:

— Sana, bir tango çalayım mı?

İğneyi değiştirdikten sonra diyağframı plâkın üzerine koyordu:

— Bu çalacağım tango, sevgilimin en çok sevdiği havalardandır. Bunu öyle güzel, öyle pürüzsüz söyler ki...

Gramofon çalarken, genç arkadaşım, ıslıkla ayni havayı söylüyordu. Plâk bitince, başkasını koydu:

— Şimdi, bir rumba çalacağım... Sevgilim, bu rumbayı da sever. Bu rumbayı, onun ağzından dinlemeği isterdim.

Ve biraz evvel çaldığı tango gibi, bu rumbayı da ıslıkla tekrar ediyordu, plâk değiştirirken güldü:

— Şimdi, bir Bolero çalacağım... Sevgilimin en çok beğendiği havalardan biridir.

Ve bu Arjantin havasını da, ıslıkla söylüyordu, Plâk bitince, genç arkadaşım iğildi, plâk dolabının gözlerini karıştırmağa başladı:

— Sevgilimin sevdiği öbür havaları da bulayım... Bunları çalmaktan maksadım, onun zevkindeki inceliği, eşsizliği anlatmak... Ve sana, çok içten söylüyorum; onun sevdiği, beğendiği havaları ben de seviyorum, ben de beğeniyorum. Onun zevki, benim zevklerime de hakim, zannetme... Bu, hakikatin hakimiyeti...

Ve dolaptan seçtiği plâkları birer birer çalarken anlatıyordu:

— Çaldıklarıma dikkat ediyor musun? hepsinin inceliği, güzelliği ayrı, değil mi? Görüyorsun, birçok plâklarımız var. Fakat sevgilim, onları ya bir kere, yahut ta çok çok iki, üç kere dinlemiştir... Onlar, fena havalar mı? herkesin sevdiği, beğendiği parçalar... Fakat sevgilimin irişilmez san'at zevki, bütün bu çeşit çeşit nağme, ruh güzelliklerini öyle ince süzgeçten geçiriyor ki şaşarsın...

Genç arkadaşım, tekrar iğilmişti, dolabın sol köşesinden bir plâk aldı, gösterdi:

— Sana, şimdi bir hava çalacağım... Çok güzel bir Bluz dur.

Bunu, sevgilim, de beğenir. Lâkin, bana sorarsan, bu Bluz, öbür çaldıklarımdan daha ince, daha güzel, daha san'atkâranedir. Ben, bu havada duyduğum hazı, zevki, hattâ biraz daha ileriye gideyim, huzuru, saadeti, hiçbir parçada duymamışımdır.

İğneyi değiştirdi, gromofonu kurdu:

— Çok dikkatle dinlemeni tavsiye ederim. Bütün ruhunu vererek bir şurup, bir likör içer gibi, ruhuna damla damla içirip, sindire sindire dinlemelisin... Kalbini bu ilâhî nağmelere kaptırdın mı, artık bu fani dünyadan uzaklaşır ve meçhul cennetlere dalarsın...

Genç arkadaşım, havayı dinlerken, ötekiler gibi ıslıkla tekrar etmiyordu; başı göksüne düşmüştü; mırıldanır gibi, rüya içinde gibi söyleniyordu:

— Ben sevgilime aşkımı itiraf ederken, yan salonda, bu havayı çalıyorlardı...

— 4 —

Genç arkadaşım, elleri pantalonunun ceplerinde, odada ağır ağır dolaşıyordu:

— İçkiye hiç, ama hiç düşkün değilim... Rakıdan, konyaktan tiksinirim. Eğer tatlı şarap olursa, bir kadeh filân içerim... Sana, daha garibini söyleyeyim, ben, evvelce, likör de içmezdim. Fakat şimdi, liköre bayılıyorum...

Önümde durmuş, başını sallaya sallaya anlatıyordu:

— Likörleri, içkiden addetmek te doğru değil... Likörlerin tatları gibi, kafaya ve sinirlere verdiği tatlı uyuşukluk da ayrı zevk... Vaktile likör içmeyiş ime, şimdi gülüyorum. Eski zevksizliğime, kızdığım bile oluyor... Hangi

likörler daha güzel... Bence hepsi güzel, hiçbirini ayırt etmiyorum. Çünkü hepsinin verdiği tatlı uyuşuklukda ayrı hazlar duyuyorum... Likörler, insanı, baygın bir hayal âlemine atıyor... İnsanın sinirleri gibi ruhu, ruhunun telleri de gevşiyor... Bilmem, anlatabiliyor muyum?

Durdu, içini çekti:

— Likörler arasında en çok sevdiğim likör, vişne likörüdür. Gözlerini kapamıştı:

— Sevgilimi kollarımın arasına aldığım gece, vişneli likör içmiştik. Onun gül goncası ağzı, vişne likörü kokuyordu.

*
* *

Genç arkadaşım, bütün beğendiklerini, sevdiklerini; hakikaten güzel oldukları için mi seviyordu? yoksa, sevdiği için mi onlar genç arkaşaıma güzel geliyordu?

DİKENLİ ÇİT

YERLİ ROMAN : YAZAN: CAHİD UÇUK

№: 5

— «Aylâ»! dedi. Tekrar söylüyorum. Seni yetiştireceğim Sesin eşsiz.. Onu büsbütün erişilmez yapacağım.. Aman yarab ne güzel olacak.. Ne iyi olacak.. Bu küçücük şarkıya sesinle nas can veriyorsun «Aylâ»..

— Şarkı çok güzel. Ben ona birşey ilâve etmiyorum. An dolunun bütün ruhunu sonsuzluklarile içine almış.. Bu şarkı çok severim ben.. Ne zaman çalsam ve söylesem, İç Anadolunu uçsuz kırlarını, çamlı dağlarını, çağlıyanlarını görür gibi olurum

— İç Anadoluyu biliyor musun «Aylâ»?

— Biliyorum. Fakat bilmeseydim de, bu köy türküsünü öğre nirdim. Hele piyano ile beraber söylenirse..

— «Aylâ» aradığım herşey var sende.. Duyuyorsun.. Beni gibi duyuyorsun.. Söyle «Aylâ» seni dinlemek istiyorum. Se ilk gördüğüm gün, sadece güzel bir kız bulmuştum. Fakat konuş tuktan sonra sadece güzel değilsin artık.. Sende herşey var.. Bell kimsenin görmediği, bulamadığı şeyler.. Belki şimdiye kadar san sadece güzel diye bakmışlar.. Bu eşsiz güzelliğin altında gizli duygulu bir yürekle, yaratıcı olabilecek istidatları kimse sezmemiş. Kabahat onlarda değil yavrucuğum,. O kadar güzelsin ki; kims senin iç görünüşünü düşünmiye vakit bulamamış..

Bir dakika durdu. Genç kıza dik bakışlarla baktı. Onun içine girmek istiyordu sanki:

— «Aylâ» yalnız bana söz ver.. Nasihatlarımı dinleyecek v şımarmıyacaksın..

«Aylâ» sonsuz bir heyecan içindeydi. ılâhî duyuşların ürper tilerile yükseliyor, yükseliyordu. Gözlerinden dünya, insanlar tabiat siliniyor, sıcak bir sesin, duyan anlayan, sarıcı ahenginde kendi kendini buluyordu. Kendi kendini bulmak!... Gönlünün derinliklerinde, vakit vakit yüksek heyecanların kaynadığını duyu yor, birşeyler yapabilmek istekleri baş kaldırıyordu. Fakat bu ne

ve nasıl şeylerdi. Onları bilmiyordu. İçinde susamış isteğile, yangınlı bekleyişler vardı. Şimdi bunların karşılığı bulunmuştu.. Yüreğine dolan, vadeden seste herşey vardı. Büyük bekleyişleri, sonsuz bir rahatlığa kavuşmuştu..

Gözlerini, kırpmadan onun gözleri içine bakıyordu. Hiç düşünmeden, içinden gelenleri söyledi:

— Söz veriyorum.

Sonra mırıldanır gibi:

— Ustamı buldum.

Dedi. Necib Cevad avucundaki eli sıktı:

— Evet küçük Aylâ! bundan sonra senin ustan olacağım..

Sustular.. Kolundaki saate baktı:

— O, dedi, gece yarısı oluyor vaktin nasıl geçtiğini anlamadım.

— Uykun mu geldi «Aylâ»? İnelim artık..

— Bu kocaman yıldızlı, güzel geceyi nasıl bırakacağım.. Fakat yatmalıyız artık..

Beraber indiler. «Aylâ» kamarasına girince çabucak soyundu. Yatığına attı kendini.. Bütün gece rüyasında yıldızları gördü. Kulağında sıcak bir sesin durmadan söylediğini duydu..

— 8 —

... «Aylâ» beş gün süren deniz yolculuğunun rüyasından, vapur rıhtıma yanaşınca uyandı. Bütün arkadaşları rıhtımda onu gözlüyorlardı. Merdiven inince çılgın kafile yukarı çıktı. Bir yıllık özlem (hasret) sonuna ermişti. Hepsi bir ağızdan söylüyor, lâkırdılar biribirine karışıyordu. Genç kız şaşırmıştı. Sade gülümsüyor, yanındakilere bakıyordu. Sonra:

— Çocuklar!.. dedi, çok yorgunum.. Vapurdan çıkalım.

Tekin gülüyordu:

— Tabii nazlanacak artık.. Çekeriz yavrum!.. çekeriz.. Sen aramıza girdin ya.. Yüzümüz güldü. Yan gözle İhsana bakıyordu. Delikanlı sararmış, biraz da mahzunlaşmış «Aylâ» yı süzüyordu. Onun gözlerinden kaçan gözlerini arıyor gibiydi.

— Tekin bavullarımı sen kamaradan çıkartıver..

Genç kız yalvarır gibi söylüyordu. Tekin önüne eğildi.

— Pek âlâ yavrum. Yalnız sen de gel.. belki bir şeyin kalır.. sonra bana çatarsın..

— Tekin, meydanda hiçbir şeyim yok. Ben inmiyeyim..

Birkaç dakika sonra Tekin bavulları taşıyan çocukla çıkmıştı. Büyük bir kurumla emirler veriyordu:

— Oğlum.. sen şunları aşağıda bizim otomobile bırakıver..

Çocuklar kahkahalarla güldüler.. Tekinin bizim dediği, pazarlık ederek bindikleri taksilerden biriydi.. Merdivenleri iniyorlardı. «Aylâ» yanında yürüyen «Sevin» e:

— Bana bir dakika izin ver; dedi. Bir arkadaşım var onunla vedalaşmadım..

Koşarak yanlarından ayrıldı. Vapurun öbür tarafına geçti. Necip Cevad küpeşteye yaslanmış genç kızı bekliyordu. Onun koşarak geldiğini görünce, ellerini uzattı:

— Nerede kaldın «Aylâ» cık?..

Genç kızın gözlerinin içine bakıyordu:

— Yoksa «Aylâ», arkadaşlarını görünce beni unuttun mu?

«Aylâ» uzanan açık avuçlara ellerini bıraktı:

— Öyle şey olur mu hiç? yalnız seni görmelerini istemiyordum.. bir dakikacık kaçtım, şimdi gidiyorum. Mektepte görüşürüz..

— «Aylâ» mektepten önce olmaz mı?

— Belki olur.. eğer ellerinden kurtulabilirsem sana yazarım.. şimdilik Allaha ısmarladık..

Ellerinin ikisine de birer öpüş konduran genç adamın güzel başına, bir dakika acıyla baktı. Ayrılıyorlardı. Uzun süren buselerden başını kaldırınca:

— Güle, güle «Aylâ» cık.. sözlerini unutma.. dedi..

Genç kız bir solukta onun yanından ayrılarak rıhtımda bekleyen arkadaşlara karıştı. Gözleri pırıldıyordu:

— Çocuklar!.. dedi. Size sevineceğiniz birşey söyliyeceğim. Ben şimdi kimin yanından geliyorum biliyor musunuz?

Tekin kahkahayla güldü:

— Aylacığım, biz bir yıldanberi evliyalık tahsil etmedik.. ne bileceğiz kuzum.

Ahmet ince, nazlı sesile:

— Evliyalık okumakla olmaz.. onun tahsili, mektebi yoktur..

Dedi. Bu sözü çılgın bir kahkaha kovalamıştı.

— Kuzum Ahmetcik, sen sus ve dinle..

«Sevin» yavaş sesle Ahmedin kulağına fısıldıyordu.

«Aylâ»:

— Ne kadar arasanız bulamayacaksınız.. Söyleyeyim, sizin hocanız Necip Cevatla..

— Yaşa «Aylâ»!.. açıkgöz kızsın vesselâm.. bu sene bize iyi not aldıracaksın..

Tekin söylüyordu. «Aylâ» ona yan gözle baktı:

— Ya! dedi. Sen tembellik et.. sonra da piston iste.. Hem Necip Cevad piston yapacak adam değil sanıyorum..

— Görünüşe aldanma «Aylâ» cım..

Genç kız döndü. İhsanın yüzü karışık ve dertli manalarla doluydu. «Aylâ» kaşlarını kaldırarak:

— Kimbilir!.. dedi, belki öyledir. Fakat bende iyi tesirler bıraktı..

İki otomobile doldular.. giderlerken Aylâ Tekine sordu;

— Nereye gidiyoruz.. Sizin pansiyona mı?

— Ne sandın ya.. elbet pansiyona.. Vallahi evimizden daha rahatız.. hele sen, muhakkak evden daha rahat edecksin..

— Neye Tekin?

— Neye olacak.. babanın tahakkümü yok.. her isteğin güler yüzle yapılıyor.. bütün bunların üstüne ucuz da..

— Çok iyi.. yalnız babam eskisi gibi değil.. çok yumuşadı bana karşı..

— Neden?

Tekin şaşırmıştı. Genç kız güldü:

— Büyük ve tehlikeli bir tifo geçirdim. Bunun üzerine beni ne kadar çok sevdiğini anlamış.. el üstünde tutuyordu. Fakat ben mektebe gelmeyi tercih ettim.

— Kuzum «Aylâ» Don Kişottan nasıl kurtuldun?

Genç kız gülüyordu:

— Yaptığım her deneç (tecrübe) ters netice verdi. Ayrılmamı istemiyordu. En sonunda hastalık imdada yetişti. Kurtuldum.. Allahtan oldu...

— Vah «Aylâ» cım vah.. bir de Tekinin halini sorsana...

Aylâ meraklı gözlerle bakıyordu.

— Aşıkım «Aylâ»!... aşık...

— Genç kız şeytan gibi bakarak gülüyordu:

— Kim bu talili?..

— Bizim mektepte bir kız. Rus kızı.. ismi de (Tamara).. ne güzel isim değil mi?

«Aylâ» büsbütün gülmeğe başladı. Sonra;

— (Kamara) gibi birşey!.. Neresi güzel?

Tekin somurtmuştu, fakat sitem etmeğe vakit bulamadı. Otomobil Taksime gelmişti. Güzel bir apartmanın önünde durdular.. ikinci kat talebe pansiyonuydu. «Aylâ» onun için hazırladıkları odaya girince sevinmekten kendini alamadı. Bu küçük oda tıpkı, evindeki odasıydı. Düşünülerek, özenilerek döşenmişti... Kapının eşiğinde duran çocuklara sevinçle bakıyordu:

— Kim düşündü odamın böyle olmasını? diye sordu.. Tekin ellerini kilitleyerek öne çıktı:

— Doğrusunu istersen «Aylâ» bu fikri,

— Çabuk söyle Tekin sen mi düşündün?

Tekin hiç aldırmıyor:

— Doğrusunu istersen Aylâ....

Diyerek kırıtıyordu. Genç kız parmağını tehdit eder gibi salladı:

— Tekin söyle, sonra ben senin sırrını hepsine söylerim..

— Aman «Aylâ» cım, şimdi söyleyeceğim.. bu fikri bulanın kim olduğunu merak ediyorsan; bir dakika düşünmek kâfidir.

— Tekin!..

— Pardon, pardon.. bu fikri ortaya atan İhsandır.

Bir çığlık kopmuştu. Çünkü Tekin öne, arkaya sallanırken parkelerde ayağı kaymış yere düşmüştü. Kolundan çekerek kaldırdılar.. o nazlanıyor:

—. Of.. of.. canım yandı..

Diyordu. Bir dakika sonra canının

(Arkası 32 inci sayfada)

Şarlonun Son Çevirdiği

Yirminci Asır

Flimini Yakında Göreceğiz!

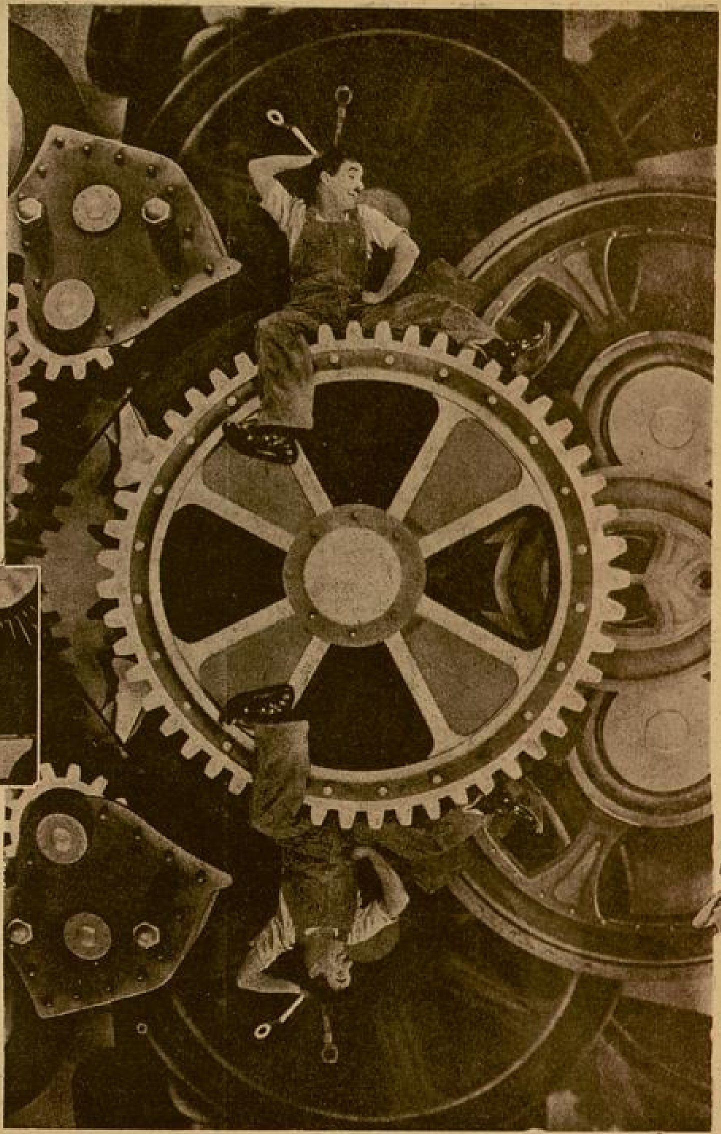

Şarlonun yeni yaptığı «Yirminci Asır» filmi hakkında şimdiye kadar bazı şeyler yazılmış olmakla beraber bu kordelânın tam olarak mevzuu hiçbir yerde neşrolunmadı. Sinema meraklılarını hiç şüphesiz alâkadar edecek olan bu macera, sade seyredildiği vakit değil, okunduğu zaman da güzel bir hikâyedir. Onu size anlatmakistiyoruz.

Bir zavallı serseri büyük bir şehire geliyor, iş bulmak için birçok yere başvurduktan sonra, nihayet büyük bir fabrikaya amele olarak yerleşiyor. Bu fabrikada nizam ve intizam lüzumundan fazladır. İşçiler müthiş sıkılmakta ve kendilerine fena muamele edilmektedir. Hattâ o yüzden buraya «Pranga fabrikası» denmektedir. Binlerce amele hergün ayni makinenin başında ömür tüketip gitmektedirler.

Biçare Şarlo da onlar gibi yıpratıcı ve yorucu işinin başından bir dakika ayrılamamakta, dinlenecek, istirahat edebilecek kısa bir zaman bulamamaktadır. Bir gün bir yeri kaşınıyor, dayanamayıp kaşımak istiyor, bu hareketi yaparken yerine koyacağı bir çiviyi yerleştiremiyor, ve bu hata bütün makinenin intizamını bozuyor. Bir müddet için fabrikanın faaliyeti duruyor ve tabiatile bütün kabahat Şarlonun sırtına yükletiliyor.

Ustabaşı pürhiddet üzerine hücum edince zavallıya bir merak ve hastalık ârız oluyor. Nerede bir çivi görürse sıkışmak, mıhlamak için kendisini beklediği zannına, hulyasıya düşüyor.. Hattâ ustabaşının burnu bile ona bir çivi gibi görünüyor. Elinde bir İngiliz anahtarı onu da sıkıştırmağa gidiyor. O sırada genç bir kâtip kız odaya giriyor, onun da eteklиğinde çiviler gören Şarlo, bu sefer kızın üzerine atılıyor. Kız kaçıyor, Şarlo kovalıyor ve bu kargaşalıkta fabrikada kırılacak, dökülecek ne varsa harap oluyor, ortalık altüst oluyor, herkes biribirine giriyor.. Hattâ mesele yalnız çalışma salonlarındaki gürültüden ibaret kalmıyor, genel direktörün odasına kadar sirayet ediyor.

Çünkü genel direktör hususî bir ekran vasıtasile fabrikanın en ücra köşesinde cereyan eden en ehemmiyetsiz bir hareketi bile görmektedir. Büyük bir oparlör onun sesini müessesenin her tarafına yaymaktadır.

Genel direktör, düğmenin birini çevirdiği vakit fabrikanın içinde cereyan eden anarşiyi apaçık görüyor, ve bütün bu rezaleti çıkaranın Şarlo olduğuna o da kani oluyor.

Şarlo bir de bakıyor ki, hiddetli bir ses mütemadiyen kendi ismini tekrar ediyor; ve bu ses bütün salonların köşelerindeki oparlörlerden fırlıyor. Keza salonlardaki ekarnlarda, genel direktörün bir deli yüzüne dönmüş olan kızgın suratı görünüyor..

Şarloya müthiş bir korku veren bu gayritabii haller hemen onun sinirlerini yatıştırıyor, ve biçare bir kuzu gibi tıpış tıpış tekrar yerine dönüyor.

Genel direktör, bu gürültü ve karışıklıktan müessese lehine istifade etmek istiyor. Amelenin yemek yemeğe hasrettikleri zaman zarfında çalışmamaları yüzünden fabrikanın büyük ziyana uğradığını düşünüyor. Buna bir çare bulmak için kafasını yorup dururken, bir âlim kendisine müracaat ediyor, ameleyi otomatik bir şekilde, işlerine hiç halel getirmeden doyurmayı temin edecek bir makine icat etmiş olduğunu söylüyor.

(Arkası 29 uncu sayfada)

KADININ SİLÂHI?....

YAZAN:

SUAT DERVİŞ

★

Hılkat hayvanatı ilk yarattığı zaman herhalde günün birinde bunların içinden bir cinsinin hakikaten, cins çıkarak kendi tabiî vasıtalarından başka vasıtalarla silâhlanabileceğini hiç hesaba katmamış olacak ki, bütün hayvanların hepsine kendilerini müdafaa hattâ başkalarına tecavüz etmek için bir takım tabiî silâhlar vermiş: kimine pençe, kimine diş, kimine gaga ve ilâ... ilâ...

Ve bunları, bu silâhlarla boğuşsunlar diye kapıp kürei arzın ortasına salıvermiş.

Bunların içinde iki ayaklı ve: «bir hayvanı natık» dediğimiz insan, bu tabiî silâhların en kuvetsizine malikmiş, birkaç tırnakla birkaç diş... Fakat ne aslanın pençesine, ne kurdun dişine benzeyebilen bir diş.

Şimdi motörlenmiş bir ordu ne demekse, o zaman da o demek olan kaplan, aslan, ayı, kurt velhasıl o çağların birinci sınıf bir ordusu gibi techizatı mükemmel ve kuvetli hayvan sürülerine karşı insan sürülerinin bu a... ve korunmak insiyakı, silâhı doğurmuştur.

Fakat insan cinsi ... diğimiz zaman bu cin... ikiye ayrılması lâzımd... Erkek ve kadın. Erk... nisbeten kuvetli ve k... retli olan bu cinsin kad... bu kudretten de mahr... imiş.... kuvetsiz ve o... bunun elinde kalmış ... çare bir mahlûk... M... lûkların en zavallısı...

Fakat yarattıkların... hepsini silâhlamış o... tabiat kadını, hiç ih... eder ve silâhtan mahr... bırakır mı?..

Elbet te hayır...

Bunun için tabiat ona üç silâh vermiş.

V o, bu üç silâhla bütün insanlığa; hayır bü... hayvanlığa hükmetmiştir.

Bu silâhın birincisi gözdür... Kadın evvelâ bu silâ... kullanmış, ve bu silâhla atılan oklarla erkeği avlamış. ... keği avladıktan sonra, onu esir gibi kullanarak, ke... cinslerine musallat olan başka cinslerin üstüne saldırmış; olanlarla boğuşturm... ve günün birinde ormanların hükümdarı sayılan aslanın postunu ayakların... altına serdirmiş. Abdal suratlı kocaman filin dişlerini söktürüp, süs diye kull... mış, kurnazlığile meşhur tilkiyi tuzağa düşürüp «Bua» diye boynunda taşımışt...

Evet kadının üç silâhı vardır... Üç silâhından en kuvetlisi gözleridir.

Baylar, elinizi vicdanınıza götürüp doğru söyleyiniz: kadın gözüne hanginiz... tahammülü vardır???...

Hanginiz onun gâh işvesine, gâh safiyetine, gâh aşk ifade eden süzülüşlerin...

gâh fettanlıkla dolu kırpılışlarına.. gâh uçlarında yaşlar biriken zavallılığına dayanabilir ve ona mağlûp olmazsınız?..

***

Kadın, bakışlarının büyüsile düşmanını yumuşatınca, hemen dilile onu kandırır, vaidler eder, yeminler söyler... Neler, neler, neler uydurmaz, en hiddetli, en asabî bir ânınızda size bin bir tatlı söz fısıldayan bir kadının üzerinizdeki tesiri, ne hududsuzdur değil mi ?..

Kadının ikinci silâhı dilidir diyorum. O, bu dili bazan karşısındakini öldürmek için de kullanır. Bu dil bazan bir hançer gibi ölüm verici bir merhametsizlikle göğse saplanır, bazan bir yılan dili gibi zehirler saçar.

Kadın dili yorulmasını bilmez bir silâhtır. Otomatik tabancalar, mitralyözlerin dakikada bilmem nekadar atan tertibatı onun yanında hiçbir kıymet değildir.

Fakat şunu da işaret etmek isterim ki kadının ihtiyarlayabileceğini düşünen hılkat, onu ihtiyarlığında da silâhsız bırakmamak için ona bir üçüncü silâh daha vermiştir.

Bu silâhın ne olduğunu herkes bilir ve bu silâhın karşısında mağlûp olmayan, teslim olmayan veya firar etmeyen bir tek babayeğit yoktur:

Bu silâh ta kaynana çenesidir !..

★

Bayanlara Yüzlerinin Tuvaletini Korumak İçin Öğütler

Bazan epeyce yaşlanmış oldukları halde hâlâ yüzlerinin tazeliklerini muhafaza etmiş hemcinslerimize tesadüf eder ve şaşarız. Onları sade hayretle değil, aynı zamanda takdirle karşılamamız icap eder. Çünkü sıhhatlerile, tuvaletlerile ötedenberi alâkadar olmuşlar ve emek sarfetmişler demektir. Yoksa bir çoklarımız ancak bir tesadüf neticesi yüz tuvaletine ihtiyaç görürüz. Meselâ bir baloya, bir davete gideceğimiz zaman... Halbuki, bilhassa yüz tuvaletile az olsa da hergün sabah, akşam meşgul olmak lâzımdır.

Sabahları, geceleyin yüzümüzün cildinde birikmiş olan kirleri; akşamları da, gündüz kirlerilerile beraber makyajı da temizlememiz icap eder. Bunun için sade su kifayet etmez. Hususî kremler lâzımdır. O kremler ki fazla yağlı değildirler. Cilde bir ağırlık değil, tazelik, ferahlık hissi verirler. Bu kremlerin birinden sabah akşam yüze, boyuna, omuzlara güzelce sürmeli, ve beş dakika bekledikten sonra gayet ince Japon kâğıdile bu kremi almalıdır. Kâğıdı muayene ettiğiniz zaman üzerinde gördüğünüz kirlerin ve tozların çokluğuna hayret edersiniz.

Unutmıyalım ki yüz cildinin bilhassa en büyük düşmanı yüz kızıllığile, siyah noktalardır. Yüz cildinin bir düşmanı da sivilcelerdir.

Akılları başlarına gelme ânlarında kızların yüzlerinde pek çok sivilce çıkmağa başlar. Sivilcelerin mazarratı, sade vücude geldikleri âna münhasır kalmaz. Ortadan kayboldukları zaman da yerlerinde küçük bir çukurluk bırakarak tenin güzelliğini bozarlar. Bu sebeple genç kızların sivilcelerini vaktinde ciddiyetle tedavi ettirmek lâzım gelir. Sivilcelerin bir kısmı daha tehlikelidir, bunlar âdeta çiçek hastalığı gibi derin çukurlar bırakırlar. Bilhassa bunlardan korunmağa dikkat etmek gerektir. Yukarıda tarif ettiğimiz şekilde sabah akşam temizlenen yüzlerde pek sivilce çıkmaz. Sivilceli yüzler için ise elektrik tedavisi tavsiye edilebilir.

KIŞ SPORLARI

Gençlerimize Kış Sporlarını Sevdirelim

Almanlar bu güzel sporu yaymak ve sevdirmek için nasıl çalışıyorlar?..

Saksonyada bundan 25-30 sene evveline kadar birçok kimseler kayak sporu nedir bilmezdi. Ancak karlı dağlarda oturan köylüler, kayaklarla kayarlarlarmış, o da spor olsun diye değil, rahat ve çabucak karlı yerlerde ilerleniyor diye... Saksonya yüksek mektepleri Almanyanın en meşhurlarından olduğu için, o vakitler buraya dünyanın her yerinden ecnebî talebeler akın etmeğe başlamış. Memleketlerinde daima kayak sporu yapan Norveçlilerin de, bu talebeler arasında buraya gelmesi şimdi, Erzgebirge ve Riesengebirge gibi dağların birer umumî kayak sporu merkezi olmasına çok yardım etmiş. Artık Noel gelmiye başlayınca, bilhassa mekteblilerin, Üniversitelilerin, tatil zamanı gelince kayaklarını omuzuna; alan her genç, her çocuk, hafta tatilini yahut Noel, yılbaşı tatilini geçirmiye dağa çıkıyor. Bu sporu herkesin yapabilmesi için her yerde müşterek seyahatler tertip ediliyor, tenzilâtlı tarifeler tatbik ediliyor, velhasıl dehşetli faaliyet gösteriliyor. Bu kurslardan en çok rağbet görenler arasında Dresden Hochschulesinin ve Talebe Birliğinin tertip ettikleri oluyor. Tatil gelmeden iki üç hafta evvel Hochscuhulenin bütün ilân yerlerinde, hazırlanan «Skikurs» (Kayak kurs) larının programları asılır. Ayni zamanda Talebe yurdunda hususî birer liste açılır.

Meselâ, işte Erzgebirgede Aschberge hazırlanan bir kurs: Seyahat parası, ski dersi, bol yemek ve rahat gecelemek dahil olmak üzere bütün masraf 30 mark (yani 15 Türk lirasına yakın). Almanyada yiyecek fiyatlarının memleketimizle kıyas edilmiyecek kadar yüksek olduğuna göre, dokuz gün için bu meblâğ adeta çok ucuz. Birkaç gün içinde, açılan liste zaten doluverir. Bütün kaydedilenler bir kartla «Talebe yurduna» çağrılırlar. Orada kursu idare eden ski hocaları hazır bulunarak talebeye seyahat hakkında her türlü malûmatı verirler, ve hareket günü istasyonda buluşulmak üzere toplantı sona erer.

***

İki aktarmadan sonra öğle vakti tam Çek hududunda olan Klingenthalda treni boşaltıyoruz. Daha birkaç saat evvel biribirini hiç tanımıyan bu otuz talebe şimdi arkadaş! Derhal kayakları ve çantaları bir kızağa yükletip, ineceğimiz «Jugendherberge» (Gençlikevi) ne göndererek, 960 metro yükseklikte bulunan bu evin yolunu tutuyoruz. Aschberg dağının tepesinde yapılan bu ev, sırf gençlerin rahatça kış sporu yapabilmeleri için, hertürlü konforu haiz olarak kurulmuş. Elektrik, kalorifer, havagazı, radyo, posta kutusu herşey içinde var. Büyük müşterek yatak, yemek ve oturma odaları olduğu gibi, kayakların muhafazası için de bodrumda kocaman bir yer ayrılmış. Her yer temiz; ev içini dolduran sporcu gençliğin temiz ruhu ile o kadar ahenkte ki... İlk gün ski dersi başlamıyor. Yalnız herkes kendi derecesini söylüyor: çok iyi, iyi, veya acemi kayakçı olduğuna göre, birinci, ikinci, veya üçüncü grupa ayrılıyor. Akşam yemeğinden sonra, sıra ile hep kalkıp kim olduğumuzu, ne okuduğumuzu, hususî marifetlerimizi falan anlatiyoruz. Böylece biribirimizi daha yakından tanimış oluyoruz. Talebelerin kimisi kimya, kimisi makine inşaatı, kimisi maden mühendisliği tahsil

(Arkası 28 inci sayfada)

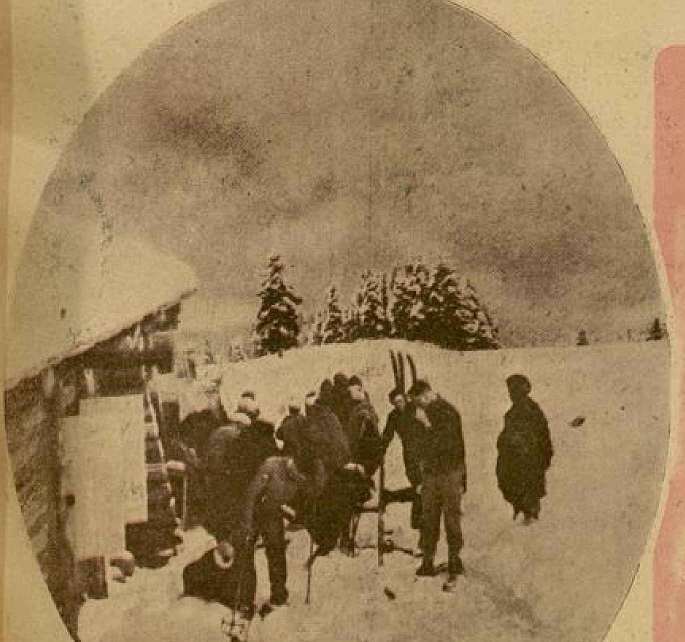

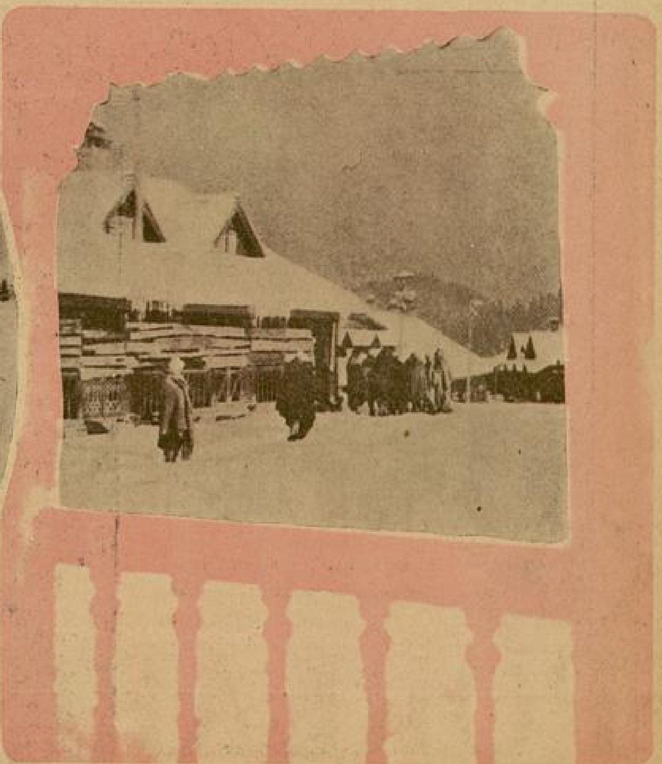

ÖZLENEN BAHAR

★

YAZAN:

CAHİT UÇUK

★★★

Gözlerimi orada, oranın bahar rüyası içinde hayata açtım.

Yazılarındaki incelik ve hususiyetle imzasını tanıtmış ve sevdirmiş olan Cahit Uçuk, bundan sonra (Yarım Ay) a memleket yazıları da yazacaktır.

(Özlenen bahar) memleket yazılarının bir nümunesi gibidir. Gelecek sayımızda (Cahit Uçuk) memleket yazılarına: hatıralar şeklinde ve seri halinde başlayacaktır. Okuyucularımızın merakla takibedeceklerine eminiz.

Bahar özlenmez mi?

Omuzlarımızı sıkıştıran, soluklarımızı kesen, vücutlerimizi uyuşturan, hatta gülmemizi azaltan her kış ortasında, büyük bir özleyişle baharı arar; ve onun çiçekler, renkler, ışıklar, seslerle gelmesini bekleriz... Fakat ben, her kış içinde aranan, istenen baharı değil, sadece Antalyanın baharını özledim.

Antalya, benim doğduğum memleket gibi.

Antalya, ışıkları, renkleri, kokuları, sesleri, heryanı, herşeyile, insanların zihinlerinde cennet diye düşündükleri hayalin, dünya üstünde hakikat halinde yaşayan bir köşesidir.

Orta Anadolunun kışı yarım yıl süren memleketlerinde, uzun zaman dolaşmış, gözlerim soğuk beyazlıklara bakmaktan usanmıştı. Bahar hasreti içimi yakıyor, gözlerimi nemlendiriyor... Çocuk duygularımla çiçekler, kokolar, renkler görmek istiyordum. Tesadüf yüreğimin bu coşkun isteklerile beni karşı karşıya bıraktı.

Bir bahar sabahında Antalyanın iskelesine çıktım.

Ilık güneş ortalığı ısıtmış, hava baygın kokularla dolu... Başım dönüyor, yüreğim çarpıyor, gözlerim kararıyordu. Neden? Niçin? Bilmiyordum. Yalnız içimdeki yangınlı özleyişin hafiflediğini duyuyorum.

Çift atlı bir araba bizi dik ve dolambaçlı bir yoldan küçük bir düzlüğe çıkardı. Saat kulesinin yanındaki, kale dibinde arabalar sıralı.. Kumlu pırıltılı yolda ilerliyoruz, sağ tarafta kalın kale duvarları, ve küçük bir dere akıyor.

***

Şimdi sonkânun içindeyiz. Pencerenin dışında ölü bir güneş ışığı var. Yarı sarı, yarı yeşil üstü tozlu otlar rüzgârla titreşiyor. Ağaçlar çıplak, dalları kamçı gibi sallanıyor. Pencerenin demirlerine sarılan gül dallarının yaprakları tamamile kurumamış; içe hüzün veren bir sarılıkla, yarı ölü kıpırdıyorlar. Karşılarda uzanan deniz, güneşin sıcaksız ışıkları altında üşüyor gibi görünüyor. Odam sıcak, soba kara bir ateş sütunu halinde yanıyor. Fakat, dışarının renksizliği, durgunluğu, solgunluğu, içime mahzun bir üşüme dolduruyor.

Karşılara bakıyorum.. düşünüyorum. Düşündükçe manzara değişiyor ve gülümsüyorum. Gözlerimde, içi güneşli küçük bir oda canlanıyor. Pencereleri yeşil ağaçlıklı bahçelere karşı. Camlar açık; havanın içi çiçek kokularile dolu. Ağaçlıklarda kuşlar alabildiğine ötüyor. Sokak kenarında akan arığın tatlı şırıltısı kulaklarımı okşuyor.

— Cahit..

Başımı çevirdim. Annem, oda kapısının önünde durmuş gülümseyerek bakıyor.

— Hava çok güzel, biraz çıkalım, Fenere, Karalıoğluna gidelim mi?

— Sahi anne, ben de pencerden dışarıları seyrediyordum, çıkalım. Tuhaf değil mi? Birdenbire yaz geldi.

Annem gülüyordu:

— Daha yaz nerede kızım baksana hangi aydayız.

Parmağile duvardaki takvimi gösteriyordu.

— Sonteşrin...

Orta Anadoluda sonteşrin karakış demekti. Her yan bembeyaz karlarla örtülüydü. Oysaki şimdi de sonteşrin içindeyiz.. Etrafta kar olmaması, sıcak güneş, çiçek kokuları, kuş sesleri beni birdenbire yanıltmıştı.

Annemle Fenere doğru gidiyoruz. Geniş cadde bir gün önce yağan bol ve sürekli yağmurlarla yıkanmış. Alçak bahçe duvarlarından ve çitlerinden görünen ağaçların yaprakları, yeşil atlas gibi pırıl pırıl yanıyor. Geniş soluklarla temiz havayı içime çekiyorum. Yürüdükçe ısınıyorum. Bu ısınmak yanmak derecesine çıkınca, üstümdeki pardösü bana ağır gelmeğe başladı.

Başımdaki bereyi, sırtımdaki pardösüyü çıkardım. Vücudumu okşar gibi saran sıcaklık ne tatlı... Saçlarımın dipleri güneşi emiyor sanki... Gülen, ışıklı tabibat içinde, gülmemek, neşelenmemek imkânsız. Dudaklarımda küçük bir şarkı, mırıldanarak yürüyoruz. Fenere gelmiştik. Yüksek kayalıkların dibindeki deniz, sıcak güneş altında tütüyor. Karşıları saran yüksek, tepesi dumanlı dağlar kar içinde bembeyaz.... Ovalardan esen rüzgâr, ince bir serinlikle başımı okşuyor.

Kayalıkların aralarındaki toprak parçaları, gür ve taze otlarla dolu. Uzun saçlı papatyalar, ciğdemler her yanı sarmış, yoncalar çiçek açmış...

Havada genizi gıcıklayan, başa hoşluk veren keskin bir bahar kokusu var.

İleride akan çağlıyanların sesi kulaklarıma doluyor.

Yaşamağın güzel birşey olduğunu, bütün kuvvetile duyuyorum. Kanım damarlarımı alev gibi dolaşıyor...

Annemle konuşmuyoruz. İkimiz de erken başlayan baharın ortasında, turfanda yemiş yiyen insanların zevkile havayı içiyor, güzellikleri seyrediyoruz. Kış memleketlerinde uzun zaman oturduğum için, hasret kaldığım bahar ortalığı sarınca, gönlümü coşkun bir sevinç doldurdu:

— Yürümek, gezmek, daha çok görmek istiyorum anne.

— Yürürsün, gezersin yavrum. Daha bahar yeni geldi. Önümüzde gezecek aylar var.

***

O bahar da, ondan sonra gelen yılların baharında da kırları gezdim, bahçeleri gezdim, yaylâları gezdim. Antalyanın baharsız bir köşesini görmedim. Ve şimdi penceremin önünde, solgun yüzlü dışarıları seyrederken, içimde vakit vakit duyduğum hasret yine alevlendi.

Oranın baharını, çiçeklerini, kokularını, seslerini, ışıklarını görmek istediğile yanıyorum. Bu hasretin içinde biraz da, o zamanki çocuk ve taze yüreğimi.. taze duygu ve sevinçlerimi özledim...

1 Mart 1936 da Çıkacak Olan:

RESİMLİ AYın

1 — Üç Renkli Çok Zarif Bir Kabı vardır.

2 — Tam 100 Sayfadır. Bunun:

16 Sayfasını en çok okunan ve sevilen yazıcıların yerli ve yabancı hikâyeleri;

16 Sayfasını Mahmut Yesarinin (Leyleğin Attığı Yavru) yerli Roman tefrikası;

16 Sayfasını İtalyancadan çevrilen çok heyecanlı (Üçüncü Gölge) polisiye Romanı, öteki sayfalarını da Yurdumuzu Tanıyalım - Ansiklopedik Bilgiler - Resimli Ay Gözüyle Dünya - Sinema Haberleri, Sinema piyesleri - Moda ve Kadın - Spor - Karikatür - Bilmece. Çok bol ve çok güzel Resimler süslemektedir.

GEÇMİŞTE BÜYÜK DİPLOMASİ HATALARIMIZ:

YUNANİSTAN

Karacahil Vükelâmızın Dar Zihniyetleri Ve Gafletleri. Tasavvufla Politika Yapmanın Akıbeti:

YAZAN:
Eski Büyük Elçi
SALİH MÜNİR ÇORLU

Fatih sultan Mehmed İstanbulu alıp Bizans İmparatorluğunun vücudunu kaldırmış olduğu halde, patrikliği ipka ve bir de Rum metrepolitler meclisi teşkil ederek, patrikhaneyi, ortodoks mezhebinde bulunan tebaasının umumuna merci ittihaz etmişti.

Fatih, böylece patrikhaneye imtiyaz vererek ortodokosların din ve mezheplerine ait işlere karışılmasını mennetmekle beraber, ahalisi sırf rum olan yerlerin mahallî idarelerini de papaslara ve kocabaşılara (yani muhtarlara) bıraktı. Hatta bu usule devletçe riayet edilerek sonraları Morada Manya (eski Isparta) gibi bazı nahiyeler ile Akdeniz adalarından birkaçı maktu vergiye, yani adeta nim otonomiye bağlanmıştı.

O zamanlardaki hükûmetimiz kanuna, nizama riayet ettikçe memurlarımız adalete ve hakkaniyete muğayir harekette bulunamazlardı. Rumlar din, lisan ve âdetçe müslüman vatandaşlarından ayrı olarak kendi muhitlerinde rahat yaşarlardı. Devletimiz patrikhaneden ve Fenerlilerden (yani Rum beyzadelerinden) emindi. Hatta eskiden divanı hümayun tercümanlığında [1] Avrupalı mühtediler ve bazan da Museviler kullanılırken, on yedinci asrın yarısından sonra bu mühim memuriyete ve "derya tercümanlığına,, [2] Fenerli rum beyzadelerinin tayini, usul itt olundu. Eflak ve Boğdan likleri de, malikâne gibi Fe lilerin emekdarlarına ve oldu. Rum kibarları ehli hocalar bulup evlâtlarına T çeyi, Arabî ve Farisiyi Av lisanlarını öğretirlerdi. O "divanı hümayun,, ve "d tercümanlıkları,, kalemle kullanarak başkâtipliklere, kâhyalıklarına ve tercüm lara yerleştirirlerdi. Hatta let, Patriğin istidasına ve Fenerli lerin hatırına binaen, Bulgarlarla Is rın tabi oldukları İpek ve Ohri p liklerini ilga ederek, onlara tabi orto ların ruhanî idarelerini de rum pat nesine havale etti (1762).

Eskiden, patrikhanenin dinî ted mahsus birkaç müessesesinden b rumların dünyaya ait ilimleri, fenleri için mektepleri yoktu. İptida bu noksa rak eden İstanbulda, Rumeli ve Anad birçok paralar sarfile mektepler "divanı hümayun tercümanlarınd Panayot beyle, Mavrokordato bey ol

[1] "Reissülküttap efendilerin„ murakabesi altında devletin hariciyeye müteallik işlerinin mercii idi.

[2] Akdeniz adalarının nazırı olan "Kaptan paşaların,, icra vasıtaları idi.

lardı [1]. Onlardan sonra diğer Fenerli beyzadeler de hayli mektep açtılar. Dinî tedrisata mahsus mekteplerin programlarına dünya ilimlerini de ilâve ettirdiler. Bir çok malûmatlı talebe yetiştirdiler. Bu talebenin en müsteitlerini kendi hesaplarına Avrupaya göndermek suretile de tahsillerinin derecesini yükselttiler. Fenerli beyzadelerin ihya ettikleri ilmî müesseselerin meşhurları: Ayvalık, Sakız, Batmoz, Kuruçeşme, Bükreş, Yaş ve Atina mektepleri idi.

Rum zenginlerinin ianelerile Venedik, Tiryeste, Livorna, Viyana ve Pariste basmahaneler açılıp rumca gazeteler çıkarıldı. Yirmi beş sene içinde bu matbaalar ecnebi lisanlarından tercüme edilmiş üç bin eser bastı.

Rum cemaatinden patrik Samoel Nikifor ile Teotoki, Bulgaris, Kurassi, Rizos, Lambros, Fotyadis, Niyofit, Dukas, Bünyamin, Ezopyos gibi mütehayyiz âlimler ve edipler yetişmişti.

***

Rum kibarları millettaşlarının fikrî terbiyelerine hizmet ettikleri halde, eski hükûmetler rumlara yabancı nazarile bakıyordu. Türk lisanını, edebiyatını, maarifini öğrenip Türk milletine ısındırmağa ve tabiiyet rabıtalarını sağlaştırmağa gayret etmiyordu.

Hele devletimizin eski güzel nizamları bozulduktan sonra, mülkiye ve adliye memuriyetleri ehliyetsiz kimseler eline geçtiğinden, herkesin hakkına riayet azalmıştı. Cahilâne taassup taammüm ederek hıristiyanlar hakkında tahkirler, fena muameleler vukubulmağa başladı. Sair tebaa, gibi rumlara da nefret gelip, münevver tabakalarda Türkiyeden eyrılmak fikri uyandı. Rum cemaatinin bu ruhî haline vakıf olan Moskof Çarları, birinci Petrodan itibaren hıristiyanlık namına papaslar ve gizli ajanlar vasıtasile propağandalar yaparak, rumları Türklerden nefret ettirdiler. İsyana sevke ve avamın efkârını zehirlemeğe, bozmağa çalışmaktan geri durmadılar. Vakıa büyük Petro devrinde ve sonra ikinci Katerina zamanında Karadağ, Mora, Yanya taraflarında ortodokos ahalinin isyanları vukubulduysa da, hazırlıkları tamam olmadığından bu hareketler mevzii kaldı, kolayca bastırıldı. Kaynarca muahedesinden sonradır ki Moskofların Türkiyede rum muhitinde ustalıkla icra ettikleri tahrikâtın âsarı görüldü. Şöyle ki: Moskoflar rumluk olan memleketlerimize tayin ettikleri konsoloslar marifetile rumlardan birçoğunu ayartıp Rusyaya hicret ettirdiler. Ordularına, mülkiye hizmetlerine, Akdeniz adalarından olanları gemiciliğe aldılar. Çarlık hükûmeti ekseri konsolosluklara kendilerine sadakat gösteren yerli rumları intihap edip, gerek onları gerek yerlilerden seçtikleri tercümanları Rusya himayesi altına geçirdiler. Böylece Moskof himayesine giren rumlar kendi muhitlerinde tahrikât icra edip, bir yandan da yaptırdıkları tüccar gemilerine, Kaynarca ve Yaş muahedelerinin verdiği salâhiyetten istifade ile, Moskof sancağı çekerek türlü muafiyetlere nail olarak servet sahibi oldular. Şark münakalelerinin mühim bir kısmını, Gersün ve Taygandan tâ Cebelüttarıka kadar, hemen hemen ellerine aldılar. Napolyonun muharebeleri dolayısile Fransızların ihmal ettikleri Marsilya ticaretini kısmen ele geçirdiler. Rum gemilerinin miktarı ve hacmi istiabileri az vakit içinde arttı. Venedik, Livorno, Cenevede ve Marsilyada büyük sermayeli rum ticarethaneleri teessüs etti. Çarlığın sahabeti sayesinde feyz bulan rumlar millettaşlarını iğfal ediyorlardı. Hükûmetimiz de biraz intibah hasıl ederek Moskof propağandalarını tesirsiz bırakmağa çalışıp rumlara eskisine nisbeten hoş, mülâyim ve tatlı muamelelerde bulunuyordu. O zamana kadar rum gemilerinin miktarı ve hacmi istiabileri mahdutken bu şart ilga edilerek rumlara büyük gemiler yapmak ruhsatı verildi.

Fenerlilerden Dimitraki Morozi beyin istidası üzerine rum zenginleri tarafından büyük ticarî bir şirket teşkil edilmesine müsaade olundu. Moskof tebasının nail oldukları imtiyazlar, muafiyetler onlara da verildi.

***

Rumlar bir taraftan zenginleşmekte, bir taraftanda ilim ve maarifi neşre devam etmektelerken, Bükreş rum mektebi muallimlerinden Velistinli Rigas namında biri, fırsat bulunca bütün Yunanistan ahalisini Türkiye aleyhine kaldırmak üzere lâzım gelen tertibatı hazırlamak için « Eteriya » adile gizli bir cemiyet teşkil etmişti (1790). Ve bu cemiyete altı yedi sene içinde papaslardan, tüccardan, mektep hocalarından, münevverlerden bir haylisini sokmağa muvaffak olmuştu. Fakat Rigas, Viyanadan Tiryesteye giderek oralardaki rum zenginlerini ele aldıktan sonra Yunanistana geçmek üzere birkaç arkadaşı ile gemiye binerken, Avusturya zabıtası tarafından tutuldu; ve Viyanada yakalanan arkadaşları ile beraber Türkiyeye teslim edilip, hiyanetleri sabit olduğundan, hepsi Belgradda asıldı.

***

Bu tarihten itibaren on altı sene içinde Rusyaya kaçmış olan bazı hain Fenerlilerle onların ajanları, halkın zihnine hürriyet ve istiklâl efkârını soktuktan sonra, Viyana kongresinin (1815) içtimaı esnasında, hakikatte eski İstanbul rum imparatorluğunu ihya kasdile, ve zahirde din, mezhep ve medeniyet namına halkın refahına ve garp maarifini neşre çalışmak üzere mektepler açmak bahanesile «Filmoz» namında bir cemiyet teşkil eylediler. Bu cemiyetin reisliğini de aslen Korfolu olduğu halde Moskof hizmetine girip vükelâlıktan madut olan hariciye müsteşarlığına kadar çıkan ve Çar Aleksandırın has bendelerinden olan kont Kapudistiryaya verdiler. Kapudistiryanın hatırı için rum münevverlerinden ve zenginlerinden başka Avrupa ülemasından, büyüklerinden birçok mümtaz şahsiyetler de bu cemiyete girdiler. İaneda bulunmağı vadedenler kongre münasebetile Viyanaya gelen hükümdarlar cemiyet hamiliğini kabul eylediler.

«Filmoz» cemiyetinin teşekkülünden bir sene kadar sonra Nikola İskofas namında bir rum, Rigasın tesisine teşebbüs ettiği «Eteriya» cemiyetini «Filmoz» cemiyetine ilhak ile ihya etmeği tasavvur ederek, Rusyaya kaçmış olan rum zenginlerinden kendisine uydurduğu birkaç kişi ile beraber, Rumelide birçok paralar topladı. Moskof konsoloslarının muavenetile üç sene içinde Piskoposlardan, papaslardan, İstanbul kibarlarından, zenginlerinden bir haylisini; ve Mora, Tırhala, Yenişehir, Yanya, Eflâk ve Boğdandaki rumlardan epicesini kandırıp cemiyete maletti. Cedlerinin intikamını almanın zamanı geldiğine dair kiliselerde, mekteplerde vaızlar yaptırarak halkı ihtilâle, isyana sevketti.

Akdeniz adaları ahalisinin bir takımı gemicilik ile Rusya donanmasına girmişlerdi. Bir takımı da Kaynarca muahedesinden sonra «Kaptanı derya» Gazi Hüseyin paşa tarafından tayfalıkla tersane hizmetine alınmış olduğundan, Türkiye harp gemileri mürettebatının ekserisi rum efradı idi. Yani rumlar kara askerliği gibi denizciliği de öğrenmişlerdi. Yanya ve Mora taraflarında da derbentlerin, yolların emniyetini muhafazaya memur, Bizanstan kalma «Armatoli» namında yerli asker vardı ki; bunları hükûmetimiz, muhafaza işlerinde ve eşkıya takibatındn kullanmak üzere ipka etti. Armatolilerden başka «Klefti» namını taşıyan ve ekseriya haydutlukla geçinen bir sınıf halk daha var idi. O taraflardaki Sulu nahiyesi ahalisinin silahşorlukları da meşhur idi. Bunların bir kaç bini Napoleonun ve Mehmet Ali paşanın hizmetlerinde bulunmuşlardı. Hasılı hasseten Yanya ve Mora taraflarında silâh kullanmağı bilir ve Eteriyanın işine yarayacak birçok rum türemişti. Eteriyacılar her tarafta nihilistvari gizli komiteler, idare ve icraat meclisleri teşkil ederek, ve kendilerinin hamisi ve asıl reisi Moskof çarı olduğuna dair masallalar ile halkı aldatarak az vakit içinde iki yüz bin kişi topladılar. Bunların aralarında Avrupada askerlik öğrenmiş, Napoleonun ordusunda muharebelerde bulunmuş, kumanda ile ülfet etmiş olanlar da var idi.

(Arkası var)

[1] Türkiyede hıristiyanlardan iptida "ekselanslık,, ile «müşaviri has,, ünvanını alan bu Mavrokordato beydir.

TÜRKLE

Niçin ve Nasıl Müs-lüman Olmuşlardı?

YAZAN:

HABİL ADEM PELİSTER

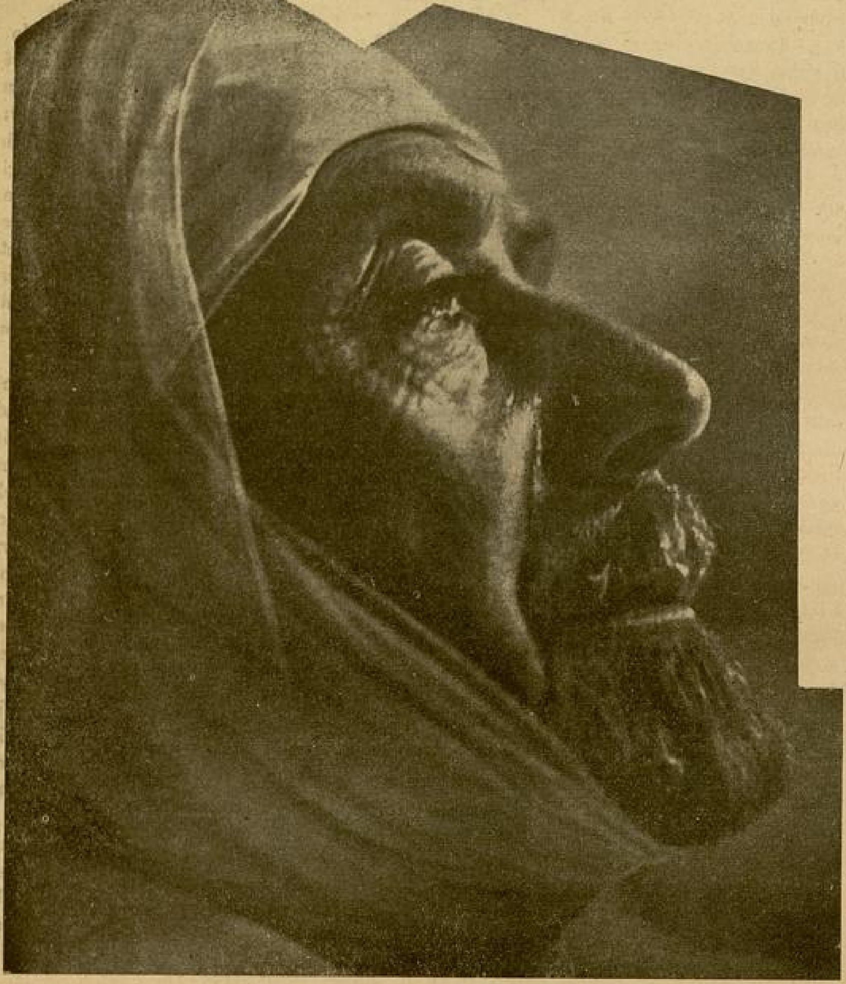

Müslüman Peygamberinin hayalî bir resmi

— 8 —

Türkler, Müslümanlığın hem bir Allah esasını ve hem de «farz ve sünnet» lerini doğru bulmuyorlardı. Çünkü, Yunan felsefesile eski Türk dinlerinin karışmasından yeni bir realist görüşü, duyuşu ve anlayış hasıl olmuştu. Müslümanlığın Allah fikri ise, hem Allahı «her yerde hazır ve nazır» bir bütünlük gibi gösteriyor, ve her şeyde Allah vardır, diyor, «mahlûk bildiğimizi, halik; halik bildiğimizi mahlûk» şekline sokuyor; hem de bu Allahı da yaradılıştan bir parça olan Cebraile ve Peygambere gösteriyor, ona bir şekil veriyordu. Bu İsadan Felona bir dönüş mahiyetinde kalmışdı. Bir ilerleyiş değil, bir gerilemeydi. Kurıanın bu ayetlerinde mantık yoktu, tezad aşikârdı. Bunun içindir ki, hiç; realist zihniyet de bu tezatlara karşı başını alamaz, Arapların istedikleri Kabultüyü söyleyemezdi. Türk fikri, bu Arap fikrinden çok ilerideydi. Şaman - Budist tabiat fikirlerini realist Yunan mantıkı ile terbiye etmişti. Bu suretle, bir tenkit fikri elde etmişti. İlk fırsatta da bu tenkit fikrini kur'ana karşı kullandı. Arapların kılıç kuvvvetile müslüman yaptıkları Türkler de bu tenkit fikrile kur'anı kendilerine göre tefsir ettiler, meşhur - Alevî dinini kurdular. Hemen hemen söyleyebiliriz ki, «Harizem Şah» ordularında hizmet eden ve o zaman müslüman olan cenubi Türkistan Türklerinden başka hiçbir Türk ulusu Arap müslümanlığını kabul etmemişti. Horasan, Ankara, Denizli, Toros, Hiyve, Balıkesir, Tunada «Alevî dini» kurulmuş ve Türkler de Alevî olmuşlardı.

Türkler, Araplara mağlûp oldukları için müslüman olmuşlardı. Fakat, hiçbir zaman müslümanlığı kabul etmemişlerdi. Bugün Anadolunun ve Tunadaki Türklerin yüzde yetmişi de «Alevî» dir. Müslüman Türkler, Müslüman devletinin tesiri altında bulunan şehirler ahalisidir veya sonradan Anadolu Türklüğüne karışan Rumeli, daha doğrusu Balkan ırklarıdır ki, İkinci Mahmudun-meşhur Bektaşi, «katliam» ından sonra Müslüman olmuşlar, Müslümanlığı da Garbî Anadoluya getirmişlerdi. Anadoluda dinî bir tetkik yapılacak olursa, görülecektir ki, Denizli kara kazanına, Narlı dere dedelerine, Kırşehir babalarına Balıkesir tahtacılarına, Divrik fakirler
Erzurum Kızılbaşlarına mensup sekiz
yon Türk köylüsü vardır. Dersim zaz
da bu yekûna dahil olmadığı gibi, bü
şehirlere yayılmış bir nevi budist
eski mevlevî, kadirî ve ilâh mülga tari
mensupları da ayrıdır. Bunlar da bir
milyonu geçer. Bu suretle, Anado
beş altı milyon müslüman kalıyor ki,
Türk milleti içinde bir azlıktır, hem
bu müslümanların yüzde yetmiş beş
Şark vilâyetlerinin merkez ve Cenu
sımlarında topludur. Başka yerlerd
ğınık ve azdır da.

Türkiyedeki büyük dinî inkilâp,
zihniyetinin Arap müslümanlığına
bin senelik mücadelesinin bir neticesi

Alevî dini, bektaşi, kızılbaş, taht
dede, baba, tekerlemelerile arap mü
manlığının Allah, din, iman, farz, sün
namaz, oruç şekillerini tenkit edilir ş
koymuş, bir «nükre» mevzuu haline
tirmişti. Anadolu halkının çokluğu, a
müslümanı değildi. Şüphesiz ki, bu ha
inkilâp ve iş başında olan münevverle
«aklı selim» sahibi şahsiyetleri de eks
yetin din zihniyetinden ilham almışla
Türkiyede bir azlığın eseri olan hil
devleti yıkılınca, medreseyle arap mü
manlığı da vicdanlara tegallüp sahnesin
çekilecekti.

Anadolu hakkındaki son tarih tet
leri göstermiştir ki, Türkler, bu kıt
«otokton» halkıdır, yerlisidir. O ha
müslümanlık da Bizans ve Kafkas isti
larında buralara girmişti. Yalnız, di
edilmelidir ki, Anadoludaki kızılbaş h
keti de tek başına kalmamış, İran ve T
Türkleri arasında da aynı felsefe ile
dini göstermişti. Bunun için, bu T
dini hareketini de millî bir hareket ol
ele almak ve bu noktadan tetkik et
gerektir. Biz, o kanaatteyiz ki, «A
dini» nin esaslarile Türk milletinin o
manki dinî zihniyeti anlaşılabilir, A
müslümanlığına karşı bir yeni Türk
kuranların filozofik fikirleri meydana ç

Alevî dini, müslümanlığın beş
fikrini reddeder:

1 — Kuranın Allah kelâmı olduğu

2 — Muhammedin peygamberliğini

3 — Namaz, oruç, kurban, dua şeklindeki ibadeti

4 — Ahreti, cennet ve cehennemi, mizanı, mahşeri, sırat köprüsünü

5 — Allahın, mevcudattan ayrı bir şey olduğunu

Halbuki Arap müslümanlığından bu esaslar çıkarılınca, din de ortadan kalkar. Bunun için, Aleviliğin Arap müslümanlığı ile hiçbir temas noktası yoktur. Yalnız birkaç yüz senelik Arap saltanatı, paganist devrinin isimlerini araplaştırmış, kurandan alınan bazı isimler, sanatler Aleviliğe girmişti. Alevilik, ismini de « Halife Ali » den almış, Aliyi «Allah tahtına» geçirmişti. Hiç şüphe yoktur ki Alevî dininin « Halife Ali » ile bir alâkası yoktur. Arap olmayan « kılıç korkusu müslümanları » , Emevilerin araplaştırma politikasına karşı ayaklandıkları zaman « Ali - Muaviye» meselesini ortaya atmışlar, «Ali» nin siyasî şöhretine dayanarak harekete geçmişlerdi. Hattâ, Ali bile bunların fikirlerini kabul etmiyordu. Meşhurdur: Alinin Allahlığını ortaya atarak dinî bir fırka kurmak isteyen Abdullah namında bir mühtedi haham da, Alinin emrile idam olunmuştu. Sonra, Alinin birkaç eseri de vardır. Bunlarda ne şamanizm ve ne de budizm fikirlerini bulabiliriz. Hatta, kuranın umumî kelâm fikirlerinden ve birtakım hanefi ahlâkından başka şeyler de göremeyiz. «Alevî dini» ise, hem kuranın ayetlerine ve hem de «Ali» nin eserlerindeki fikre düşmandır. Sonra, Alinin bulunduğu Hicaz, Irak ve Süryede de « Alevî dini » teşekkül edememişti. Buralarda böyle fikirler bile işitilmemişti. Bu mesele, Türk fikrinin tekâmül tarihinde en mühim bir esastır. Çünki, eğer Alevî dini, Alinin eseri olsaydı, Türk fikrinin müslümanlıktan sonra kuruduğuna hükmetmek gerekti. Bu, bir facia olurdu: Türk jenisini ortadan kaldırır, Türklükte orijinal fikir, sanat hareketlerinin meydana çıkmasına engel olurdu. Mısır koputları, Surye yerlileri gibi benliğimizi kaybetmiş olurduk. Çünki, büyük Arap istilâsına karşı benliğimizi koruyan yegâne millî teşkilâtımız da «Alevî dini» den başka birşey değildir. Bu günkü Türk realizmi, Alevî dininin edebiyat, şiir, musiki ve felsefe telkinlerinden çıkmaktadır. Bunun içindir ki, «Halife Ali» ile bir alâkası olup olmadığını en ince noktalarına kadar aramak gerektir. Biz, gerek Arap tarihinin ilk hareketlerinde ve gerek Basra medresesinden evvelki ve sonraki dinî hareketlerde "Ali,, nin ne şahsî ve ne de fikrî bir tesiri olmadığına eminiz. Ali kurandaki fikirlerin en yüksek bir tipidir. Bu kuranın mantıkından da hiç bir zaman ayrı'mamıştı ve her Arap gibi de ayrılamazdı. Netekim, Ali öldükten sonra Abbasi devleti kuruldu. İran putkedelerinin bir baş kâhini olan Bermeği, Arap nasiyonalizmine ilk darbeye vurdu. Dinden Arap sosyetesi fikrini çıkardı. Türk ve İran lisanları da Arap lisanı gibi bir kıymet alabildi.

İranlılar, Bağdat ta Şii dinini kurarken Türkler de Alevî dinini ortaya atıyorlardı. Bu iki hareket, Araplığa karşı bir isyan mahiyetinde idi.

İranlılar, şii dinile «zerdeşti» den kalma âdet ve an'anelerini saklamak istiyorlardı. Fakat, müslümanlığın ibadet ve merasiminden kurtulamamışlardı. Türkler ise bu ibadet ve merasimi de atmışlar, paganizm devrinin bakir ibadetlerindeki usulleri muhafaza etmişlerdi. Şah İsmail, Yavuza karşı bu Alevî Anadolu halkını isyan ettirmek istememişti. O zamanlar, Anadolu da baştan aşağı kızılbaştı, yalnız Konyada müslüman vardı. Gerek Yavuzun ve gerek Kanuninin Kırşehir çelebilerine karşı gönderdikleri büyük yeniçeri ordularının «katliam» larından ve Kuyucu Murat paşanın tüyler ürpertici cinayetlerinden sonra bir kısım kızılbaş köyleri «sünni» olmuşlardı, Anadoludaki sünni Türk köylüsü tipini meydana çıkarmışlardı. Eğer bu sütunlara ait olsaydı, Anadolunun dini tarihini yazar, bir zamanlar baştanbaşa kızılbaş olan Anadoluda sünniliğin ne kadar zorlukla yerleştiğini görürdük. Türkler, siyasî istiklâl için Aleviliğe sapmışlardı. İstiklâllerini elde ettikten sonra halifelik hastalığına tutuldular, bir kızıl bektaşi olan Yavuz Selim gibi hükümdarlar da hükümet merkezlerinde ve sarayda sünniliği yerleştirmeğe başladılar. Bu hareket, samimî değildi. Güya, siyasî bir tedbirdi. Halbuki, Bağdat hilâfeti yıkıldıktan sonra, halifelik te siyasî bir kuvvet olmaktan çıkmış, bir müstehase haline gelmişti.

Gerek Selçuk ve gerek Osmanlı hanedanları, Arapların millî bir temsil müessesesi olan hilâfet tesiri altında kalmışlardı. Konya, Şemseddini Teberizi Bahaddin ve kadı Burhaneddin gibi üç Budist propagandacısile sarayı ve devletin icra kollarını elde etmek istemişti. Fakat, resmî devlet dini de sünni müslümanlıktı. Bağdat halifesi, dinî reisdi. Din ayrılığı ilân etmekten korkuyordu. İstanbul ise, Alevi Türkleri tarafından kurulmuş bir devletti. Ordusunun başında bir Bektaşi babası bulunur, padişahı da Bektaşi tekkesine sadıktı. Ne çare ki, bu Alevî devlet te sünnileşti.

***

Alevî dini, iptidaî şeklinde kalmıştır. Onun felsefesi, eski Yunan materiyalistlerinin eserlerinde aynen vardır. Hemen hemen Herakalitten ayrılamazlar gibidi. Onlar için, her şeyin kökü ateştedir. Hayat, ateşten meydana gelmiştir. Yalnız, birden birşey olamaz. Daima iki kuvvet

(Arkası 28 inci sayfada)

Müslüman Peygamberinin kızı Fatmanın hayalî bir resim

O, Bir Günahkâr Değildi!...

№ : 6

YAZAN :

CEMAL ATAÇ

Elmas, erkekleşmiş bir tavır ile:

— Asla, baba, sen ölürsen ben de ölürüm, sen kalırsan ben de kalırım. Senden bir dakika ayrılmam ve seni bir dakika yalnız bırakmam. Diye itiraz ediyordu.

Ben, büyük babamın yatak odasına giderek onu uyandırdım. Yine beraberce döndük. Onların ikisi uzun uzadıya ve gizli seslerle konuştular, kararlar verdiler. Biz de Elmasla baş başa kaldık. Onda o kadar çok anlatacak şeyler, bende de o kadar çok soracak sualler vardı ki, ben sorguları bitiremiyorum, o da cevablarının arkasını alamıyordu. Bir aralık pencereye bakacak oldum; dışarda güzel bir sabah açılıyordu. Başımı geriye çevirdiğim zaman Karakelle Arslan dayı, kapkara tutuşan siyah gözlerile dalmış bize bakıyor, dik ve gür bıyıklarını kıvırarak, hazin bir inhina ile başını yana yatırmış düşünüyordu. Dedem elinde meşin bir torba ile içeri girdi:

— Al oğlum, on at, on silâh parası, kalanı da lüzumu halinde sarfedilir. Kendini ele vermemeğe çalış, birgün olur bu belâlar memleketin başından uzaklaşır, sen de kurtulursun. Başın dara gelirse yine haber yolla, Hacı Dayın sağ oldukça sana darlık ve yoksulluk çektirmiyecektir.

***

Babası ile Elmas'ın ayrılışları pek hazin oldu. Dördümüz de ağlayorduk. Nihayet büyük babam:

— Çocuklarım, vakit geçiyor, her dakika bir tehlikeyi getiriyor, nerde ise gün doğacak. Haydi sen Arslan; yoluna git; hak selâmet vere. Sen de artık sus kızım, benim evim de babanın evi demektir. Babanın serbest kalması, kurtulması olacak. O başını kurtarıp selâmete erdikten sonra, istersen seni de yanına yollarım. Lâkin şimdi mümkün değil beraber gidemezsin.... diyerek hepimizi susturdu. Karakelle Arslan dayı atına binerek bir şahin gibi uçup gitti. Arkasından yaşlı gözlerile dualar mırıldanan dedem: "Sen muhafaza et Allahım; onu büyüklüğüne ve kudretine havale ediyorum„ diyordu. Elması; misafir dairesindeki benim hususî odama yerleştirdik. Bütün hizmetlerine ben bakacaktım, kimsenin haberi olmayacak, hattâ evdeki kadınlar bile duymayacaktı.

Artık ben, hemen hemen aile arasına hiç karışmıyor gibi idim. Gece gündüz Elmasın yanında bulunuyordum, onunla o kadar heyecanlı konuşuyoruz ki günlerin nasıl geçtiğini bile bilmiyoruz. O, bütün maceralarını, satır satır okur gibi anlatıyor; tutuştukları musademeleri o kadar olduğu gibi naklediyor ki, insafsız ve kızgın kurşunların âdeta benim üzerimde patladığını hissediyorum. Babası; zabtiyeye kurşun atmıyor, Elması da mennediyormuş: "Onlar da bizim kardeşimiz, günahsız, emir kulu insanlardır„ diyormuş. Fakat Arnavutlara acımıyor: "Onların buralarda dolaşmaya bile hakları yoktur. Tıbkı bir eşkiya gibidirler. Köyleri soyup halkı haraca bağlıyorlar, bu herifleri vurmak günah değildir„ der ve attığı kurşunları muhakkak hedefine tuttururmuş. İlk zamanlarda Elmas silâhtan ve kurşundan çok korkuyormuş, lâkin sonraları alışmış; babası dağlarda ona silâh talimleri yaptırmış ve yiyecekleri avları, mavzerle hep Elmas vurmaya başlamış. Bu suretle Elmas ta mükemmel bir atıcı, vurucu olmuş. Bütün musademelerde babası bir kere hafif bir yara almış; fakat o gün dört tarafları sarılmış, aralarından kurtulmak için bir iki tane de zabtiyeyi vurmak mecburiyetinde kalmışlar. Babası çok müteessir olmuş ve bu teessürle bir aralık ateşi kesmiş; bundan istifade edenler sokulup yakından birkaç kurşun atabilmişler, işte bu kurşunlarla yaralanmış; ve oradan da kaçmışlar.

Elmas, hiç yaralanmamış; en tehlikeli zamanlarda önce Elması savuşturup kurtardıktan sonra kendisini kurtarmaya çalışan babası, kızını bir kartal gibi korurmuş.

Elmasın anlattığı vak'aları dinledikçe, ruhumda çok derin sızılar hasıl oluyordu. Şu ailenin kime ne ettiği vardı? O yiğit ve namuslu adamın ne günahı vardı ki onu böyle bir sürü canavar gece gündüz kovalıyordu? Güzel karısını kaldırıp bir orta malı kadın yapmak, kızını elinden zorla alıp saraya peşkeş çekmek kimin hakkı idi? Ve bu rezalet hangi dine, hangi kitaba hangi ahlâka, hangi kanuna, hangi vicdana ve hangi fazilete sığardı? Padişah, bir sürü ahlâksız ve namussuz serseriyi memleketin içine saldırmış, herkesin namus ve harimile dahi uğraşmaların[a] salâhiyet vermişti. Böyle bir devle[t] böyle bir hükümete isyan etmem[e]k en büyük alçaklık ve en kötü korka[k]lıktır. Ah, bu memleketin büyükler[i] Ne iş yapıyorlardı bilmem ki?..

Hasılı ben de için için yanan b[ir] adam olmuştum. Fırsat bulup becer[e]bilseydim, derhal Karakelleye iltiha[k] eder ve onunla dağ başlarında yaşa[r] ve hükümet adamı namını taşıyan b[u] namus hırsızlarına ve hakikî eşkiya[y]a kurşun atardım. Ben, her gün bir[az] daha büyüyüp biraz daha artan isya[n]larımla Elmasla derdleşirken arad[a] hayli günler geçti. Bir gün büyü[k] babamı tevkif ettiler, götürüp hap[se] koydular. Görüşmek isteyenlerimi[zi] yanına bırakmadıkları gibi, gönderd[i]ğimiz yatak, yiyecek ve tütün gi[bi] şeyleri de verdirmediler. Üç gün son[ra] dedemden bir mektup geldi. Osma[n] amucama yazıyordu.

"Oğlum, bana iki yüz altınla be[r]ber duru atı gönderin, ben vilâye[te] gideceğim, merak etmeyin ve hiçbirin[iz] gelmeyin.„

Bu duru at, Necit cinsi maruf b[ir] Arap atı idi. Onu daha ziyade damı[z]lık diye saklıyorduk, ona binildiği pe[k] enderdi. Dedemin bu hayvanı isteme[si] biraz garip göründü ise de keyfiye[ti] çabucak hallettik. Bu ata göz koyanla[r] çoktu.

Dedemi, Karakellenin hamisi v[e] yatağı gibi telâkki ederek tevkif etmişler, bu bahane ile onu soymaya kara[r] vermişlerdi. Altınlarla at gittikten [...] gün sonra dedem gûya vilâyetten geliyormuş gibi bir gece hapishaneden çıkarak eve döndü. Hasta gibi idi hepimiz başına toplandıksa da hiçbi[r] şey söylemedi; bizi dağıtarak odasın[a] çekildi. Aradan on beş gün geçmeden dedemi yine tevkif ettiler. Bu def[a] bir ihbar vaki olmuş, Karakellenin silâhını atını ve adamlarını dedemi[n] temin ettiğini söylemişler, hattâ kızın[ı] da himaye ediyor ve bir yerde saklıyo[r] demişler; bu defaki endişe ve korkumuz pek çoktu, bilhassa Elmasın el[e] düşmesi meselesi vardı ki, bu hem pe[k] tehlikeli, hem de bizim için bir âr v[e] namus işi idi.

***

Dedemi götürürlerken ben de Elmasla kendim için en son tedbiri almıştım. Şayet Elması aramaya teşebbüs ederlerse ikimiz beraber dağa çekilecektik. Ah, bu ne tatlı ve ne şerefl[i] bir hadise olacaktı. Lâkin buna da

Padişah, bir sürü namussuz ve ahlâksız serseriyi memleketin içine saldırmış...

meydan kalmadı, dedem yine para ile bunu da kapattı, bu belâyı da defetti.

Fakat bu dafa açıkça :

— Herifler, bizi kül etmeğe karar verdiler. Elimizde avucumuzda ne varsa alacaklar, bizi soyacaklar. Demekten kendini alamadı. Netekim birer hafta, on beşer gün fasıla ile dedemi üç defa daha tevkif ettiler. Bu olup bitenler her tarafa yayılıyor, köylerde de bu havadis çalkanıyordu. Bir gece; kasaba derin bir uykuda iken, dehşetli bir silâh sesi ile herkes yatağından fırlamıştı. Fakat kimse dışarı çıkmaya cesaret edemiyordu. Sokaklarda nal sesleri gittikçe çoğalıyor, sağa sola, at koşturanların gelip geçişi kesilmiyordu. Nihayet sabahın ilk ışıklarile silâh sesleri de uzaklaştı ve bir müddet sonra kesildi. Evinden korka korka, ürke ürke çıkanlar şurada burada vurulmuş birkaç Arnavut cesedinden başka birşey görmemişlerdi. Hükümet cihetine gitmeğe herkes çekiniyordu. Lâkin ne olmuş ise o tarafta olmuştu. Tenha sokaklardan geçerek hükümet önüne gitmek istedim ve tam caddeye çıkacağım sırada takip kumandanı, sırmalı kordonlu, gururlu adamın evinin önünde gürültülü bir kalabalık gördüm; aralarına sokuldum, avlunun ortasında yanyana dizilmiş sekiz ceset daha vardı. Tüfekleri de henüz ellerinde ve yanlarında idi. Hadiseyi herkes birbirlerine anlatıyorlardı. Karakelle basmış, kumandanı kaldırmış. Muhafızları da işte yerde yatıyorlar. Cesetlere bir kere daha baktım, hepsi Arnavut çapulcular idi. İçlerinde Türk zabtiyelerden kimse yoktu. Gönlümde geniş bir inşirah hasıl oldu. Ve oradan eve geldim. Büyük babama hadiseyi anlattım.

— Eyvah! oğul; dedi. Başımıza daha büyük belâlar gelecektir. Keşki Arslan bunu yapmasaydı. O gün akşama kadar telâş, endişe, korku içinde bekleştik. Bir şey çıkmadı. Ertesi gün vali ve daha birçok büyük hükümet adamları geldiler. Tahkikata başladılar. Dedemi de sorguya çektiler ve neticede serbest bıraktılar. Kalkıp gittiler.

***

Aradan seneler geçti. Padişah değişti dediler. Yeni padişah af ilân etmiş, lâkin Karakelleyi affetmemiş, "onun muhakkak derisini yüzmelidir, demiş. Bunun sebebini büyük babam anlatmıştı:

— Padişah değişti oğul, lâkin saray; o yıkılası ve yerin dibine geçesi saray değişmedi. Satılmış Çerkesler, tutulmuş Arnavutlar yine orada, onlar Karakelleyi hiç unuturlar mı? demişti. Hakikaten unutmadılar. Zaman zaman emirler vererek Karakelleyi tutturmaya uğraştılar. Lâkin, artık Arnavut çeteleri, Çerkes atlıları gelmiyordu. Jandarmalar da Karakellenin kimseye zararı olmadığını, namusu uğrunda dağa çıkıp hayatını koruduğunu biliyorlar, ilişmiyorlardı.

Elmas ta tekrar babasının yanına dönmüştü, âdeta unutulmuşlardı. Hattâ Karakellenin köylerde ırgadlık edip yaşadığını bilenler ve görenler vardı. Ne olmuşsa büyük babama olmuştu. Parası ve en kıymetli atları elinden çıkmış, başkalarının malı olmuştu.

***

Bizim misafir dairesi yine eski halinde devam ediyordu. Osman amucam,

ve evimizin diğer erkekleri Balkan harbine gitmişlerdi. Evde büyük babamla benden başka kimse yoktu. Harp çok sürmeden bitti, lâkin hiç birisi dönmedi. Evimizin bütün direkleri çökmüştü. Büyük babamın beli iki kat iken şimdi dört kat olmuştu. Çiftçiliğimizin düzeni bozulmamış, lâkin herşey yabancıların eline bırakılmıştı. Gelirimiz giderimiz olmuyor, sıkıntılar çoğalıyordu.

İşte bu sıralarda idi ki, seferberlik var diye bir lâf çıktı. Herkes yine sefere hazırlanmaya başladı. Bir akşam birkaç misafir sofradan yeni kalkmışlardı, ben de kahvelerini veriyordum. Kapı açıldı, arkamdan tanıdığım bir ses :

— Selâm, ağalar; dedi. Bu ses bana o kadar yakın ve o kadar tatlı geldi ki bir ânda içimde Elmas dirildi. Onu görür gibi oldum, arkama döner dönmez de onun iri siyah gözlerile karşılaştım. Bu defa, zarif bir köylü delikanlısı kıyafetinde idi. Mavi çubadan zipkası ile, dar çepkeni içinde cidden kıskanılacak bir şublukla gülümseyordu. Elimdeki tepsiyi bırakarak boynuna atıldım. Onun bir kız olduğunu unutarak yüzünü gözünü öpmeğe başladım. Odadaki misafirler bu hali tabiî gördüler. Lâkin Elmas :

— Ne yapıyorsun Demir ; ne yapıyorsun ? Bırak, kendine gel.

Ben, onu en çok sevdiğim bir arkadaşım gibi görüyordum ve öyle karşılamıştım. Kız olduğunu hatırlayınca utanarak döndüm ve dışarı fırladım. Karakelle Arslan dayı, avluda atlarla meşguldü. Onu eskisinden biraz ihtiyar, fakat daha çetin ve zorlu bir adam olarak buldum. Hemen boynuna sarılarak sevinçle ve çılgınca bir sevinçle sım sıkı sarıldım.

Beraber odaya döndüğümüz zaman büyük babam, Elmasın yüzüne bakarak ağlıyodu.

Kimbilir, ihtiyarın hangi kederi ve hangi unulmaz yarası açılmıştı. Misafirler yabancı ve hiç tanımadığımız köylülerdi. Onlar erkence yattılar. Biz de diğer odaya çekildik. İlk söze başlayan Karakelle Arslan dayı oldu :

— Dayı; ben artık teslim oluyorum. Malûmya askerliğim de var; eğer hükûmet kabul ederse bütün eski arkadaşlarımla beraber cebheye gideceğim, toprak borcumu ödeyeceğim. Kabul etmezse böyle bir zamanda, kardeşlerim düşmanla çarpışırken ben geride rahat kalamıyacağım için hapishanede çürümeği daha münasip gördüm. Ne dersin ? Dedi. Büyük babam, artık titremeğe başlamış başını sallayarak:

— Bahtiyar ol oğul, Türk evlâdına, bir yiğite de bu yaraşırdı. Bu büyük muharebeden hiçbir Türk oğlu geri kalamaz. Hemen gidip hükümete muracaat etmelisin. Eğer kabul ederlerse eski arkadaşlarını da topla; yine hepsinin atını ve silâhını ben vereceğim. Bu da benim son vazifemdir.

— Bu iş bitti dayı; Allâh razı olsun; lâkin ikinci bir iş daha var. O da Elmastır, Onu ne yapacağım diye düşünmüyorum. Lâkin bir kere söyliyeyim; Elması size bir evlât gibi bırakmak ta var. Fakat ona Demirden iyi bir koca bulunamaz. Zannederim ki bunlar birbirlerine pek uygun iki çocukturlar. Hemen bunların da nikâhlarını yaptırıverelim.

Ben, odadan çıkıp gitmek istedim utanmıştım. Gözümün ucu ile Elmasa baktım, o da başını yere eğmişti. Kalkamadım da, bir şey de söyleyemedim. Nihayet dedem.

— E oğul bu zaten cenabı mevlânın takdir ettiği bir şeydi. Bunun böyle olacağını ben ta evelden düşünür dururdum. Hayırlısı olsun. Bana dönerek:

— Ne dersin Demir? Dedenin bu arzusunu nasıl bulursun ?

— Bunu bana sormaya bile lüzum yok büyük baba; bir defa isterseniz... Elmasa dönerek ona baktım.

Dedem ne demek istediğimi anlamıştı. Elmasa sordu.

— Sen ne dersin kızım ? O da babasını işaretle :

— Ben, diyeceklerimi daha evelce babama söylemiştim, efendibaba.

— Öyle ise herşeyden evel yapılacak iş hemen nikâhı kıymaktır. Buyur, bacı dayı nasıl dilersen öyle yap.

Hemen ertesi sabah erkenden akraba ve dostlardan birkaç kişi çağırıldı. Kasabanın imamı da geldi sessiz ve sedasız Elmasla benim nikâhım kıyıldı. Biz artık birbirimizin olmuştuk. Elmas harem dairesine geçti, erkek elbiselerini çıkartıp kadınlığını iktisap eyledi. Lâkin güçlükle yürüyor, etekleri ayaklarına dolaşarak onu rahatsız ediyordu. Hem kendisi gülüyor, hem de bizi güldürüyor :

— Bunca seneden sonra tekrar bir kadın gibi bir eve döneceğimi hiç düşünmüyordum. Hem de ben kadın olmaktan başka kadınlığın hiçbir imtiyazına ve kabiliyetine malik değilim; diyordu.

O gün akşama doğru, Karakellenin de vaziyeti tavazzuh etmişti. Bütün arkadaşlarile beraber Kafkas cephesine hareketini emretmişlerdi. Dedem bunlara yirmi tane de deve hediye etti. Eşyalarını develerle götüreceklerdi. Bunların hareket ettikleri gün bizim de evimiz boşaldı. Dedem düşünmüş taşınmış memlekete yirmi at, yirmi silâh, yirmi devenin verilmiş olması hiçbir şey temin etmez. Bütün mal ve mülkümüz böyle günler içindir diyerek, harp ilânı yüzünden o sene satılamamış olan bütün mahsulünü, atlarını, develerini, koyunlarını, sığır hayvanlarını, hasılı bütün varını yoğunu ortaya koymuştu.

— Demir; diyordu. Çoluk çocuk ta sana emanet, geride size de yetişecek kadar kaldı. Bu malları hep elimizdeki toprak kazanmıştır. Vatan kurtulursa toprağımız yine kazanır. Sen de zengin olursun, elverir ki tarlaları, bağları, yani bir avuç toprağı elden çıkarmayasınız.

Dedemin bu hareketine uyan ve uymaya da mecbur olan, bir gurur ve rekabet hissi ile şereflerini ve itibarlarını muhafazaya düşen birçok zenginler de mallarını ortaya koydular. Kasabadan daha pek çok kimseler Karakellenin gönüllü çetesine dahil oldu. Atları ve silâhlarile, erzak ve ihtiyaçlârile koskoca bir tabur haline geldiler. Ve bir gün bir seher vaktinde yola çıktılar.

O, günü hiç unutamıyorum. Kasabanın bütün halkı da bir heyecan sağnağına tutulmuştu. Neş'e, çılgın bir taşkınlıkla herkes biribirini teşci ve tehyiç ediyordu. Elmasla ben o gün pek meyus ve mustarip olmuştuk. Elmas babasından ayrılıyor, ben ise evde kalıyordum. Halbuki bu kafileye ben de katılmak, omuzuma bir mavzer, göğsüme çapraz fişeklikler takarak iyi bir ata binerek ben de gitmek isterdim. Hem de bunu nekadar arzu ediyordum. Gerek Karakelle, gerek büyük babam :

— Acele etme, yarın öbür gün senin emsalini de çağırırlar; sen de gidersin! diyorlardı.

Kafile, kasabanın ufuklarını aşarken koyu toz bulutları gök'eri tutmuştu. Artık yanık gurbet ve sefer türkülerinden başka birşey yoktu. Şehire, şimdi tuhaf ve miskin bir hal gelmişti. Hazin ve matemli bir nefes dolaşıyordu. Elmasla beraber eve döndük. Avludaki ihtiyar söğüdün dibine oturduk, hüznümüzü avutmaya çalıştık.

— Elmas; ben de asker olur gidersem, sen ne yaparsın?

— Sağ ve salim gelmeni dua ederim Demir; lâkin yurdumuz da bir tehlikeye uğramadan.

— Ya ölürsem?

O, kaşlarını çatarak bana müstehzi bir tavurla baktı :

— Ölmek mi ? O ne biçim şeydir? Hem de muharebede ölüm;... Böyle şey bilmiyorum Demir; sen bunu nasıl düşünüyorsun? Sen ki korkak bir delikanlı olamazsın.

Ben, Elmasın herhangi bir kadın gibi cevap vereceğini, sen ölürsen ben de ölürüm, sensiz yaşayamam filân gibi sözlerle benim sevgime karşı sevgisini beyan edeceğini zannederek söylemiştim. Şimdi utanıyordum, ne diyeceğimi de bilmiyordum.

(Arkası var)

AİLEDE EĞLENCELİ BİR KÂĞIT OYUNU:

RAMİ

Birinci Fasıl

Birinci madde — Rami oyunu iki kişi arasında "tet atet,, oynandığı gibi, âzamî yedi kişinin iştirakile de oynanabilir.
İkinci madde — Rami iki deste elli ikilik kâğıtla oynanır.

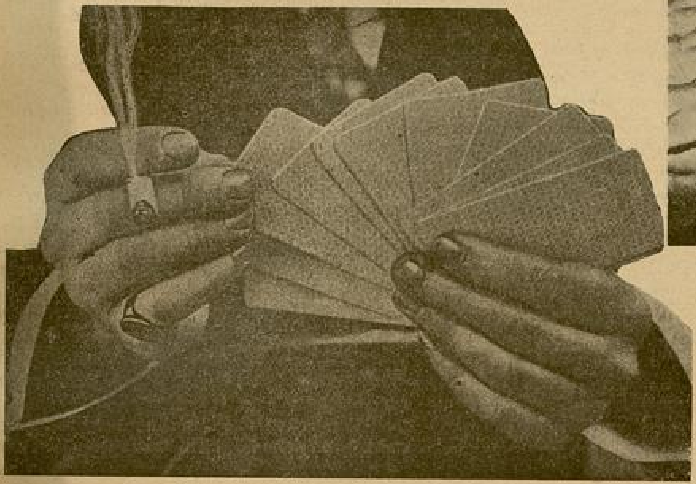

Üçüncü madde — Oyunun esası:

1 — Oyuna iştirak edenler evvelâ birer kâğıt çekerler; en ufağı çeken kâğıt tevziatını yapar.

2 — Rami yedi kâğıt verilmek suretile oynanır.

3 — Kâğıdı dağıtan daima sol cihetinde bulunan zata ilk kâğıdı vermeğe mecburdur.

4 — Tevziat bitince kâğıdı yapan kalan kâğıtları ortaya koyacak ve yere bir kâğıt açacaktır.

5 — Oyuncu, işine geldiği takdirde açılan bu kâğıdı almakta veyahut desteden bir kâğıt çekmekte muhayyerdir.

6 — Oyuncu, iptida kâğıt alacak sonra elinden bir kâğıt atacaktır.

7 — Her oyuncu sağındaki zatın attığı kâğıdı almakta muhtardır. Bu kâğıt hesabına gelmezse o takdirde desteden kâğıt çeker.

8 — Her oyuncu, attığı kağıdı muntazam bir tarzda yanındaki zatın önüne koymalıdır ki, bir yanlışlığa mahal kalmasın.

9 — Ramide: papas, kız, valeler on sayı addolunur.

10 — Rami oyununda kupa ve karo birlileri arzu edilen kâğıt yerine kullanılabilir. [Yani oyuncunun ihtiyacı bir valeye ise onu vale telâkki eder. Yok pik sekizliye muhtaç ise onu pik sekizli sayar. Binaenaleyh bu birliler imtiyazlıdırlar].

11 — Diğer kâğıtlarda her kaç sayıyı muhtevi iseler o kadar hesap olunurlar.

12 — Rami oyunundan gaye: eldeki kâğıtların sayısını azamî dokuza indirerek diğer oyunculara oynamak imkânı bırakmamak; ve bu suretle ellerinde kalan sayıları - dominoda olduğu gibi - yazdırmaktır. Bu muameleye oyunda «Abattez = abate» tabir olunur.

13 — Sayıların azaltılması berveçhi ati ifa olunur:

a): Her kâğıdı lâakal üçlemekle (yani bir cinsten üç kâğıdı biriktirmekle) meselâ «üç beşli, üç papas». Bu suretle üçlenen kâğıtlar sıfır telâkki olunur.

b): Ayni cinsten üçten fazla kâğıt her kaçtane toplanabiliyorsa o kadar kâğıd sıfıra tenzil edilmiş olur: [yani dört sekizli, beş altılı, altı onlu gibi]. Buların mecmuu sıfır eder.

c): Ayni renk cinsindene muntazam sıra ile yapılacak lâakal üç kâğıt ta sıfır telâkki olunur. [Yani ispatiden altılı, yedili ve sekizli sıra ile yapıldığı takdirde bunlar da sıfır hesap olunur]. Bittabi ayni renkte ve muntazam sıra ile yapılacak dört, beş, altı ilâh.. kâğıdın mecmuu da sıfır addolunur. [Meselâ: kupa dörtlü, kupa beşli, kupa altılı, kupa yedili ve karo birli]

[Meselâ: pik sekizli, pik dokuzlu, kupa birli, kupa birli, pik kız, pik papas elde mevcut olursa bunlar sıfır telâkki edilir. Burada kırmızı birliler pik onlu ve pik vale yerine kullanılmıştır].

14 — Yukardaki fıkralarda anlatılan yollarla eldeki kâğıtların bir kısmı sıfıra tenzil olunarak, diğer kısmı da âzami dokuz sayıda kalırsa, oyuncu derhal kâğıtlarını ortaya açarak diğerlerine «abate» der (yani hepiniz kâğıtlarınızı dökünüz). Bu suretle ortaya dökülen kâğıtların sıfıra inmiş olanları tefrik edilir, hiçbir kombinezona girmemiş bulunanların yekû u kâtibe kaydettirilir. [Yani: bir oyuncunun elindeki yedi kâğıttan üçü üç dokuzlu ise bunlar sıfır telâkki edilerek yazılmaz, diğerlerinin mecmuu yazılır].

Diğer bir misal: Bir oyuncunun yedi kâğıdından dördü: ispati onlu, karo birli, ispati kız, ispati papas olursa, bu dört kâğıt sıfır telâkki edilerek diğer üç kâğıdının mecmuu kaydolunur.

15 — «RAMİ»: Bir cinsten yedi kâğıt demektir. Meselâ: yedi tane beşli ve yahut altı kız bir kupa birli ilâh. olursa bu ramidir.

Yine aynı renk cinsinden muntazam sıra ile yedi kâğıt ramidir:

Meselâ: Karo beşli, karo altılı, karo yedili,karo sekizli, karo dokuzlu, karo onlu, karo vale.

Diğer misal: Kupa üçlü, karo birli, kupa beşli, kupa altılı, kupa birli, kupa sekizli, kupa dokuzlu..

16 — Oyuncular yüz sayıya kadar yazdırmak hakkını haizdirler. 101 ve fazlasile yanarlar. Yanan oyuncuların yeniden oyuna iştirakleri mümkündür. Bunun şeraiti aşağıda gösterilmiştir. Fakat bir defa yanıp çekilenler, bilâhara parti sonuna kadar bir daha iştirak edemezler.

17 — Oyuna başlanırken her oyuncu, muayyen miktar meblâğı hesapları idare eden kâtibe tevdie mecburdur.

[Bob] arzuya tabidir. Yani bir kuruş olduğu gibi yüz kuruş ta, fazlası da bir bob telâkki olunabilir.

18 — Rami : Yapanlar derhal kâğıtlarını açarak potta mevcut parayı kazanırlar. Rami çıkınca diğer oyuncuların sayılarının hiçbir kıymeti kalmaz.

19 — Oyuna henüz başlanıldığı, ve daha hiç kimsenin hesabına bir sayı yazılmadığı hengâmda, daha kâğıt çekmeden sıfır ile yani «nül» ile abate eden oyuncu, tıbkı ramide olduğu gibi, potta mevcut parayı alır.

20 — Oyun arasında herkesin hesabına yazılmış sayılar mevcut iken, kâğıt tevziatını müteakip, daha kâğıt çekmeden «nül ile» sıfırla abate eden oyuncunun; o zamana kadar yazdığı sayıları her kaç ise derhal bunların hepsi affolunarak, hiç oynamamış gibi muhasebede hesabı sıfıra indirilir. Diğer oyuncuların da ellerindeki kâğıtlarının kombinezon olmamış aksamı hemen hesaplarına geçirilir. [Meselâ: oyunun devamı müddetince bir oyuncunun hesabına 78 sayı yazılmışken, kâğıt verilir verilmez hemen nül ile abate ederse bu 78 sayı derhal sıfıra iner. Diğerleri de kurtaramadıkları sayıları hemen yazarlar].

İkinci Fasıl

Konacak Para

Dördüncü madde — Potlara konacak para:

İlk defa her oyuncu muayyen olan bobu (1, 5, 10, 20 ilâh...) muhasebeyi idare eden kâtibe tevdi eder.

Birinci defa yananlar oyunlara yeniden iştirak etmek isterlerse, daha bir (bob) koymağa mecburdurlar. Yani (bob) on kuruş olarak tespit edilmiş ise birinci defa yananlar yine on kuruşla oyuna iştirak ederler.

İkinci defa: İki bobla; yani yirmi kuruş
Üçüncü defa: dört " " kırk "
Dördüncü defa: sekiz " " seksen "
Beşinci defa: onaltı " " yüzaltıs "
altıncı defa: otuziki " " üçyüz yirmi
kuruş ilâh.. ilâh..

Beşinci madde — Yanan oyuncu oyuna yeniden iştirak ve devam etmek istediği takdirde, en büyük sayıda olan oyuncunun sayısile iştirake mecburdur.

Altıncı madde — Oynayanların hepsi yanıp yalnız birisi yüzbirden aşağı sayıda kaldığı takdirde parti biter ve yanmayan potta toplanmış parayı alır. Oyunculardan ikisi yanmazsa oyun daima devam eder. Herkes çekilip oyun iki zat arasında kaldığı takdirde, bunlar aralarında anlaşarak potu [taksim] hakkına da maliktirler.

Üçüncü Fasıl

Oyunun İdare Tarzı

Yedinci madde — Kâğıt tevziatı yapanlar (maldon) yapmamağa -yani yanlış kâğıt vermemeğe- mecburdurlar. Birinci defa maldon yapan oyuncu affedilirse de tekerrürü halinde [iki bobdan [beş boba kadar bir para cezası öder.

Ceza miktarını oynayanların ekseriyeti tayin edecektir.

Sekizinci madde — Oyuncuların hiçbiri, yerde bulunan deste kâğıtları açıp bakmağa mezun değildir. Bunun hilâfına kâğıdı karıştırıp bakanlardan iki bobdan az olmamak şartile bir para cezası alınır. Bunu da ekseriyet tayin eder.

Dokuzuncu madde — Oyuncuların herbiri, sağ ve solunaki arkadaşının kâğıtlarına - velev namuskârane de olsa - bakmamağa mecburdurlar. Bu bapta ceza tayini mümkün değilse de, bu maddeye riayet her oyuncunun asalet ve necabetinden beklenir.

Onuncu madde — Her oyuncu oynayacağı kâğıdı düşünmekte muhtardır. Fakat bu hareket diğer arkadaşlarının sabrını tüketmiyecek bir raddede olmak muvafıktır. Ancak bir defa karar verip yere attığı kâğıdı geri çekmesi memnudur. «Atılan kâğıtlar geri alınmaz» (Carte lencée carte jouée) kaidesi kemali ehemmiyetle caridir.

On birinci madde: Muhasebenin intizamı için: (abate) edildiği zaman her oyuncu kâğıtlarını önüne dizecek ve muhasibin kontrolu tahtında kaybettiği sayıları tam ve sahih olarak kaydettirecektir.

Kaybettiği sayıları birinci defa yanlış kaydettirenlerden enaz beş bobdan on boba kadar ceza alınır. İkinci defa tekerrüründe oyundan uzaklaştırılır.

Dördüncü Fasıl

Ortaklıklar

On ikinci madde — Oyuncular arasında ortaklıklar :

Aynı masada oynayan oyuncuların biribirile ortak olmamaları oyunun selâmet ve nezahati için müreccahtır. Fakat oyuncular ortaklığı arzu ettikleri takdirde ancak aşağıdaki şartlara riayete mecburdurlar:

1 — Ortak olan oyuncular katiyen yan yana oturmıyacaklardır.

2 — Ortaklar biribirlerine kâğıtlarını uzatıp fikir verdirmiyeceklerdir.

3 — Komşularının kâğıtlarına bakıp biribirlerine göz işaretinde bulunmıyacaklardır.

4 — Hulâsa oyuncuları izrar edebilecek nameşru hareketlerden sureti mutlakada tevekki edeceklerdir. Aksi takdirde derhal ortaklıkları oyuncular heyetinin kararile fesholunur. Bundan başka dışarıda ortaklık yapıp bunu oyunculardan gizleyenler «kara listeye» kaydolunurlar.

On üçüncü madde — Ortaklık ya bir parti için olur, veyahut mükerrer partilere ait bulunur.

Eğer Ortaklık bir parti içinse; bu takdirde partiyi kazanan oyuncu o pota her kaç (boble) iştirak etti ise, evvelâ sermayesini istirdat edecek sonra, kalan kazancı bir veyahut müteaddit şeriklerine mütesaviyen taksim edecektir.

Eğer iştirak bütün b r (seansta) oynanacak partiler için ise, o takdirde her ortak bütün (seansta) vazettiği sermayeyi hesap edecektir. Ve oyunun hitamında :

1 — Bütün hesaplar görülecektir. Eğer taraflar hiçbir pot kazanmamış iseler herkesin koyduğu sermayeden mütevellit zarar kendisine racidir.

2 — Eğer kazanılan potlar konul[an] sermayeleri bile itfaya müsait değilse, [o] takdirde kazanç ortaklar arasında müte[sa]viyen taksim olunacak, kalan zara[rı] sineye çekeceklerdir.

3 — Eğer kazanılan miktar, tarafla[rın] koydukları sermayeyi itfa ettikten son[ra] artarsa, o takdirde sermayelerden fazla[sı] ortaklar arasında mütesaviyen taks[im] olunur.

Beşinci Fasıl

Bazı hususî şartlar

On dördüncü madde — Yanıp oyu[n]dan çekilecek oyuncu, eğer kâğıt tev[zi] sırası kendisinde ise, iptida vazifesini i[fa] edecek sonra oyundan ayrılacaktır.

On beşinci madde — Oyuncuların y[a]nında seyirci sıfatile bulunanların, gördük[]leri kâğıtları diğer oyunculara söylemele[ri] memnudur.

On altıncı madde — Bu kabil seyirc[i]ler ancak bir oyuncunun kağıdını takib edebilirler. Oyuncuların kâğıtlarını gör[üp] rey veren seyirciler, masa etrafından uza[k]laştırılırlar.

On yedinci madde — Oyuncuların [] masadaki diğer oyunculardan, ve ne [de] hariçten istişarî rey almaları; ve ne [de] müzakerelerde bulunmaları caiz değild[ir]. Bu gibi ahval oyunun intizam ve selâm[e]tini ihlâl eder.

Müzakerelerde, istişarelerde bulunanlar [] defa «tenbih» cezasına duçar olur. İki[nci] defa (beş bob) para cezası verirl[er]. Üçüncü defa tekerrüründe de oyund[an] uzaklaştırılırlar.

On sekizinci madde — Bir masa[yı] teşkil edecek oyuncuların, mümkün olduğ[u] takdirde karı - koca, kardaş - ana - evl[at] ilâh. gibi yakın akrabadan olmamala[rı] müreccahtır.

On dokuzuncu madde — İştirak ede[n] guruplar müteaddit olduğu zaman, karıları[n] kocalarından, kardeşlerin biribirlerinde[n] (ilâh) ayrı ayrı masalara tevzileri mecbu[]rîdir.

Yirminci madde — Her potta alına[n] para cezası o pot mevcuduna katılır. Kazanan bu paraları da beraberce alır.

Yirmi birinci madde — «Kara listeye» kaydolunmak: hileli oyun oynamak demektir ki, bu suretle teşhir olunanlarla oyun oynamanın tehlikeli olduğu, efkâr[ı] umumiyeye ilân olunmuş olur.

Yirmi ikinci madde — Rami oyun[u] oynayan aileler arasında, oyuna başlandığ[ı] dakikadan itibaren ev sahipliği kalma[z]. Binaenaleyh o dakikadan bilitibar herke[s] ev sahibi ad ve telâkki edilerek, he[r] türlü merasim ve riayet kaidelerin[e] hatime verilir. Yani seans evind[e] olduğu için, ramideki mevkiini geç gele[n] misafire -hasbelnezake- vermek mecburiye[ti] ev sahibi için yoktur. Bilâkis bu kaide[ye] riayet etmemek, rami oyununa sadaka[t]sızlık sayılır.

Yirmi üçüncü madde — Her masad[a] muhasebeyi tutmaya ayrılan oyuncu, o sean[s] için bu nizamname maddelerinin d[] harfiyen tatbikile mükelleftir. Yani nazar[et] vazifesi kendisine mevdudur. Binaenaleyh muhasibin vazifesi mühim olduğu cihetle oyuncular her seansta bu zati ekseriyetle intihap edeceklerdir.

Yirmi dördüncü madde — Kâğıtları

Senmoris'te - Tyrol'da - Alplarda Bu Senenin Spor Kıyafetleri.

(abate) edecek vaziyete gelen oyuntcu, bunu sırası gelmedikçe katiyen ifşa emiyecek, ve hatta gözüyle de olsa kimseye işaret eylemiyecektir. Bunun vaktinden önce bilinmesinde diğer oyuncular için menfaat olduğundan, oyunun selâmeti için bunun gizli tutulması şarttır. Hilâfına hareket edenler birinci defa (tenbih) cezasına ikinci defa da iki bob para cezasına; ve her tekerrürü halinde de yine ikişer bob para cezasına mahkûm olurlar.

Yirmi beşinci madde — Bir oyuncunun, elinde mevcut kâğıtlarının bir kısmını kurtarıp diğerlerini âzami dokuza tenzil ettiği zaman (abate) etmek salâhiyetini haiz olduğunu yukarıda söylemiştik. Fakat kaybolan ve hesaba geçen sayılar yüze yaklaştığı zaman, abate etmek hakkı da ancak yanılmıyacak sayıya inhisar eder. Meselâ sayısı 96 olan bir oyuncu ancak dörtle, veyahut sayısı 100 olan oyuncu da ancak sıfırla yani (nül) ile abate edebilir.

Yirmi altıncı madde — Aileler arasında sık sık rami oynandığı takdirde, oyuncuların ekseriyeti arasile kârın yüzde onu muhasip tarafından tevkif ve cem olunarak bir deftere kaydolunur. Bu suretle teraküm eden para ile vakit vakit tebdil edilmek üzere yeni kâğıtlar mübayaa olunduğu gibi, evin hizmetçilerine bir hediye verilmesi, yahut bir eğlence tertibi, veyahut bir hayra sarfı hususları tahtı karara alınabilir. Bu maddeye tebiyet mecburî değil ihtiyaridir.

Yirmi yadinci madde — Oyuna başlanıp bir derece oynandığı hengâmda, yeniden gelen bir zat iştirak arzu eder ve oyuncular da muvafakat eylerlerse, oyunun ortasında da gurupa iltihak caizdir. Şu kadar ki bu zat, evvelâ en yüksek sayıda bulunan oyuncunun sayısını kabul edecek; ve en fazla boble iştirak etmiş bulunan oyuncunun vazettiği paraları muhasibe tevdi edecektir [Yani altı defa el değiştiği zamanda hariçten biri oyuna girmek ister ve kabul olunursa, o takdirde en yüksek sayı meselâ 93 ise bu sayıya girecek, ve en fazla boble iştirak eden oyunculardan birisi meselâ üç defa yanmış ise, her üç defada vazettiği sermayeyi o da verecektir.

Yirmi sekinci madde — Kâğıt yapılmak üzere kesildiği zaman altına bakmak memnudur. Bazıları kâğıdın altına bakıp kırmızı birli gördükleri takdirde kâğıdı yeniden karıştırmakta iseler de bu doğru bir muamele değildir.

Yirmi dokuzuncu madde — Partiyi kazanan her kim ise, yeni oyunda ilk defa kâğıt ona verilir. Bu muamele, potu kazandığı için kendisine bir hürmet makamında ifa olunur.

Otuzuncu madde — Rami, Kenkam oyununa cok benzerse de, aralarında bir hayli farklar vardır.

SPOR

Mania Atlama Sporu

Dünyanın her köşesinde Spora, Atletizme verilen büyük ehemmiyet

Bütün dünyada spora gösterilen alâka baş döndürücü bir hızla artıyor.

Her gün dünyanın her tarafında kırılamıyacak zannedilen rekorlar kırılıyor. İnsanlar bir hamlede (8) metre atlıyor, yüz metreyi nerdeyse 10 saniyede koşacaklar, bundan başka denizde, havada ve karada aklı durduracak harikalar gösteriyorlar.

Bu büyük hakikat Avrupa ve Amerika gazetelerinde, mecmualarında daha bariz bir şekilde görülmektedir. Meselâ gün oluyor ki Fransanın 2,5 milyondan fazla satan Paris Soir, 8 sayfalık gazetesinin üç sayfasını spora ayırıyor.

Rus, Alman, İngiliz, İtalyan, hattâ Yugoslav, Yunan, Bulgar gazetelerinin birçoğu da günde birkaç sayfalarını tamamile spora ayırırlar.

Bunun sebebi şudur:

İnsanlar duyguları ve yaradılışları itibarile mücadeleye, kavgaya meyyaldirler.

Küçük çocuklar bu ihtiyaçlarını biribirile sık sık kavga ederek gösterirler.

Fakat insanlar büyüdükçe bu hevesleri, yaşamak duygusile

Karlı Dağlarda Kayak Sporu

omuz omuza olarak yükselir, ve kuvetlenir.

Yalnız şüphe yok ki bunların şekilleri de değişir, yumru rekabeti, yavaş yavaş iş ve hattâ aşk rekabetlerine falan dökülü

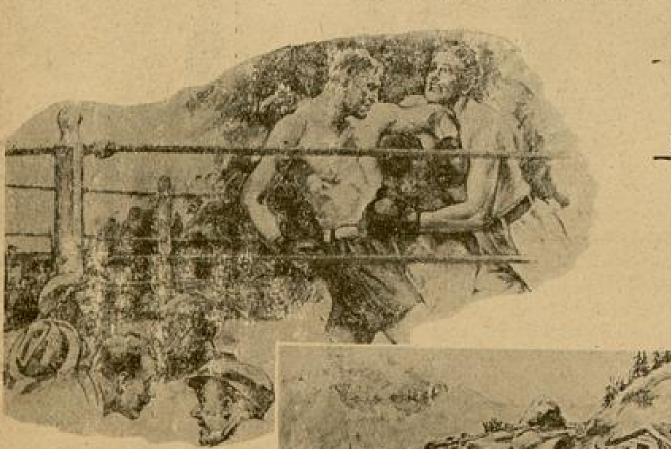

YUMRUK KUVVETİ SPORU: BOKS

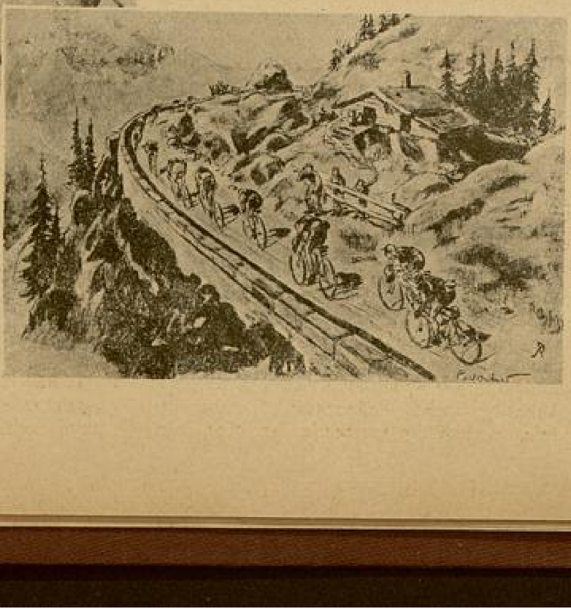

BACAK KVVETİ SPORU: BİSİKLET

Eski insanlarda bu duygu içtimaileşmi ve harp dövüşmesi şekline dökülmüştür.

İskenderin, peşine ordular takara Makedonyadan Hindistanı fethetmeğ Sezarın bütün dünyayı avucu içine almal kalkması; Attillânın Asyadan kopara Fransanın göbeğine kadar ilerlemesi h bu harp, daha doğrusu maşerileşen müc dele duygularının muhassalasıdır.

Bu mücadele ihtiyacı, ayni zaman insanın, beşeriyetin içinde yanan muka des bir alevdir. İnsanlar bu duygular kaybettikleri zaman ölüme mahkûm ol caklardır. Meselâ bir kedi yavrusu küçü ve gençken nekadar çeviktir? Nekad kavga etmek, oynamak ister. Halbu ihtiyarladıktan sonra karaya oturmuş b vapur gibi bir türlü yerinden kımıldama istemez. Bu atalet ölüme işarettir.

Netekim Bizans zevk ve safaya da dıktan, yani mücadele kabiliyetini kaybe tikten sonra sukut etmiştir.

Fakat insanlar medenileştikçe harbi nekadar fena, nekadar büyük bir felâke olduğunu anladılar. Ayni şekilde insanla medenileştikçe merhamet duyguları da

tarttı. Bu suretle bugün bir milletin mecbur olmadığı sakdirde harp açması, bir barbarlık, bir vahşet ayılmağa başladı.

Halbuki öteki taraftan gençliğin, insanlığın mukaddes mücadele ateşi sönmedi. Medeniyetin ilerlemesi bu ihtiyacı söndürmedi. Bilâkis daha fazla alevlendirdi.

Ve işte bu arzulara cevap vermek üzere büyük bir saha keşfedildi :

SPOR !...

Şüphe yok ki insanlar eskiden spor yaparlardı. Fakat bu spor bugünkü gibi geniş bir halde değildi.

Bu saha da çok çabuk tekâmül etti. Teklerin sporları yerlerini süratle cemiyet sporlarına terkettiler. Uluslararası musabakalar yapılmağa başlandı.

Meselâ bir Fransa-Almanya futbol musabakası, bir Fransa - Almanya harbi kadar içtimaî vicdanı tatmin etmeğe, mücadele hırsını doyurmağa yarıyabilir.

İngiltere gibi, İtalya gibi çok haris memleketler, çok iyi sporcular yetiştirdiler Bu arada halâ harp içinde yuvarlanan bazı cenubî Amerika hükûmetlerinden, harbe karışmayan ayni cinsten komşuları Arjantinliler, dünyanın en kuvetli futbol takımına malik olduklarını isbat ettiler.

Birçok Avrupa memleketleri spor ve genç'ik teşkilâtına görülmemiş derecede kıymet ve yer vermeğe başladılar. Hattâ bu arada Almanyada Hitler yerini, sırf bu spor ve gençlik teşkilâtları yüzündenkazanmıştır denilebilir.

Ayni şekilde içlerinde mücadele ateşi en kuvetli olan Türkler de spor sahasında fevkalâde neticeler aldılar. Kuvetlerini, maharetlerini Avrupada atalarsözü haline getirdiler. Bütün hayat'arı müddetince kolları bükülmemiş ve bütün dünya güreşçilerini mat etmiş yaman pehlivanlar yetiştirdiler.

Şimdi Türk gençliği kara ve deniz spor'arının her sahasında ileri gitmek için var kuvetlerile çalışıyor. Ancak bu hususta daha pek geri olduğumuzu, birçok noksanlarımız bulunduğunu unutmayalım.

Hastalığı teşhis, onun tedavisini kolaylaştırır.

Yüzme

◆

Güreş

◆

Skrim

◆

Tenis

◆

Koşu Sporları

KIŞ SPORLARI

— Başı 13 üncü sayfada —

ediyor. Erkekler daha ziyade mühendislik tahsil ediyor, kızlar ise kimyacı veya öğretmen olmak üzere çalışıyorlar.

Ertesi sabahtan itibaren, kursun günlük programı muntazaman tatbik ediliyor: Yedi buçukta uyanma, sekiz buçukta kahvealtı, dokuzda hareket! Her grup, ayrı yerlerde, derecesine göre kolay veya güç hareketler tecrübe ediyor, öğrenmeye çalışıyor. İlk gün tabiî en eğlenceli grup, acemilerinki oluyor. Kocaman kayaklara ilk binenlerin hali ötekilere büyük bir eğlence mevzuu teşkil ediyor. Her iki adımda bir, pıtır pıtır yere düşmek işten değil! Düşmek diyip te geçmemeli, onun da, düşünce kalkmanın da birer san'at olduğuna inanmalı! Zaten hocanın ilk dersi de o san'ata dair değil mi? İlk akşam karanlık olup ta eve dönünce insanda müthiş bir yorgunluk peyda oluyor, sanki bütün mafsalları gevşemiş gibi.. fakat hiç kimse yorgunluğunu göstermeden, yıkanıyor, yemek odasına çıkıyor. İlk gün hizmet nöbeti birinci grupun. Erkekler mutfaktan ağır şeyleri yukarı taşıyor, kızlar sofrayı kuruyor, yemekleri dağıtıyor. Tam altı buçukta herkes yerinde; nükteli bir «açık iştiha» temennisinden sonra, herkes birden, bol verilen güzel yemeğe saldırıyor!

Sekiz saatlik kayak kaymanın insanın iştihasını nasıl açtığını tahmin etmek güç değil! On dakika içinde yirmi sekiz kişi sofranın üzerindeki türlü türlü sucuğu, turşuyu, kocaman ekmek sütunlarını silip süpürüveriyoruz. Sofra kaldırıldıktan sonra, güzel akşam toplantısı başlıyor. Her akşam bir yeni eğlence bulunuyor, kâh dağ şarkıları bir ağızdan söyleniyor (Almanların böyle halk şarkılarının ne bol olduğunu, ve beraber ne güzel söylediklerini herkes bilir), kâh kayağa ait hikâyeler, efsaneler anlatılıyor, kâh müzik bilenler flütlerile, kemanlarile diğerlerini eğlendiriyor... Bazan da ertesi günkü yemek için altı kazan patates odaya getiriliyor; ve hep beraber soyuluyor. O vakit erkekler beceriksizliklerinden dolayı boyuna azar işitiyorlar, fakat ekseriyet gene onlarda değil mi? «Peki biz yardım etmeyiz, kendiniz hepsini soyunuz!» diyince kızlar birdenbire bütün yelkenleri indiriveriyorlar... Zaten patatesi soymak bir marifet olmakla beraber, azıcık tecrübe ve stajla erkekler bile bunu pek âlâ beceriyorlar!.

Gece olunca «Gençlik Yurdu»nda elektrikler söner, herkes yatağında kayaktan, kardan, spordan rüya görerek mışıl mışıl uyur.. Ertesi sabah gene ayni şekilde çalışılır.

Son on gün içinde yalnız, hususî bir proğram hazırlanmıştı: Sabah meşhur bir ski atölyesi gezilecek, öğleden sonra da bir «kostümlü gezinti» yapılacaktı. Güneşin pırıl pırıl parlaması, alelâcayib kıyafetlerle kayaklarımıza binmemize yardım etti. Kimimiz ihtiyar kadın gibi, kimimiz Hintli gibi, kimimiz rahibe gibi, kimimiz pijama ile kapının önünde toplandık. İki saat kadar o şekilde köyün içinde, ormanların arasında dolaştıktan ve iyice eğlendikten sonra evimize döndük. Ertesi günü öğleden sonra dağdan hareket ederek, gece vakti Dresdene avdet etmiştik. Herkes çok güzel geçen bu bir haftanın bittiğinden müteessir, fakat geçirdiği dinlenme günlerinden memnun kayak sporu şerefine istasyonda bir şarkı söyleyip üç defa «Yaşa» diye bağırarak, bir birinden ayrılıyor. İşte gene şehirdeyiz; herkes taze kuvvetlerle yeniden derslerine sarılmağa hazır!

***

Henüz mazisi bizde bir iki seneyi geçmiyen bu güzel sporu yaymağa çok çalışmalıyız. Bilhassa bunun zevkini lise ve yüksek okullar talebesine tattırmalıyız. Bu da en çok böyle grup halinde seyahatler tertip ederek olur. Meselâ, bizim Uludağdaki eşsiz manzaralardan, tabiatın binbir güzelliklerinden hakkile istifade edebilmemiz için bir iki yerde - C. H. P. sinin verdiği güzel örneği takip ederek - Gençlik Yurdları kursak, hem yeşil Bursaya rağbeti artırmış, hem de İstanbullulara ve bütün gençliğe sıhhî, güzel eşsiz spor fırsatları temin etmiş oluruz.

TÜRKLER

Niçin ve Nasıl Müslima Olmuşlardı?

— Başı 19 uncu sayfada —

hayata hükmeder: İyilik, fenalık ve bun benzer diğer zıtlar gibi!

İnsan hayatı da erkek ile dişinin es ridir; ve halik de fallusdan başka hiç kims değildir. İbadet, fallusu tes'it şeklind yapılır. Eski Yunan mabetlerinde olduğ gibi yenilir, içilir, oynanır, nefesler oku nur, kuzu pişirilir, nihayet "kızıl elma yenir âyin de biter.

Tabiîdir ki, bu dini halk arasında de vam ettirebilmek için birçok usuller b lunmuş, hırafeler kurulmuş ve mant oyunları tertip edilmiştir; aynı zamand Anadolu Aleviliği beş altı müstakil merke ayrıldığı için, aralarında ufak tefek far lar da yok, değildi!

Yalnız, hepsinde de merasim kad erkek beraber yapılır; ve merasime erk kâhin gibi kadın kâhin de riyaset ed Yalnız Bektaşi ismini takınan Aleviler Balim sultanın katolik tesirleri vardı. Ba ları bekâr bırakırlar; ayinlere de ge erkekleri gizlice karıştırırlardı.

Bu ikilik mes'elesi hakkında birço hırafeler vardır. Yalnız, bu esasın da He mez ile Ehremeden geldiğini zannetmek d doğru değildir. Mes'ele, Türk kozmogon sine dayanır. Ortaya toprakla göğü çıkar ve onların evlenmesinden İsanın yarat dığı anlaşılır. Bunun içindir ki, Türkl müslüman olur olmaz, eski kozmogonil rini ifade eden meşhur Kalavala kitabı yazmışlar, onun gösterdiği yollardan g çerek Türk kozmogonisi dinini, müslüma lık ismi altında ortaya atmışlardı. B mevzuu, bir kitap şeklinde neşretmekt olduğum için teferruata girmekten çekin yorum. Mevzu ile yakından alâkadar ola ların yakında çıkacak olan kitabımızı ok malarını rica ederim.

SON

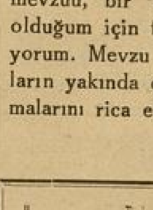

Muayyen bir muhlet muteber olmak üzere reklâm için her türlü rozet siparişlerini:

1000 TANESİ

90 TÜRK LİRASI

fiyat ile kabul ederiz.

Bu fiyatta gümrük masrafı dahildir. Teslimat çabuk yapılır.

N. Zigomala

Asmaaltında: Cambaz han caddesi No: 36

İstanbul

ŞARLONUN SON ÇEVİRDİĞİ

YİRMİNCİ ASIR

FİLMİNİ YAKINDA GÖRECEĞİZ!

— Başı 9 uncu sayfada —

Kabak gene Şarlonun başına patlıyor, bu keşif ilkönce onun üzerinde tecrübe edilecektir. Şarloyu yakaladıkları gibi makinenin önüne getiriyorlar. Demir bir cendere onu boğazından yakalıyor ve gene demir bir kol çorba tabağını ağzından aşağı boşaltıyor. Çorba çok sıcak olduğu için Şarlo feryadı basıyor, çırpınıyor, çabalanıyor.

İkinci yemeğin vaktinden önce gelmesi, makinenin henüz mükemmel bir şekle girmemiş olduğu kanaatini veriyor, fakat etraftakilerde bu kanaatin hasıl olması için fedakârlık yapmak gene Şarlonun hissesine düşüyor. Tabağın içindeki yemek Şarlonun ağzına değil, yukarıdan aşağı üstüne dökülüyor.

Makineyi düzeltmek istiyorlar. Mühendis düzeltme işini yaparken tabağın içinde iki tane vida unutuyor, bu çiviler etle beraber Şarlonun ağzına yuvarlanıyorlar. Şarlo çivileri yutmak üzere iken güçhalle parmaklarile tutuyor ve hiddetle söylene söylene bunları fırlatıp atıyor.

Makinenin şimdilik bir işe yaramıyacağı muhakkaktır. Binaenaleyh tecrübeye nihayet vermek lâzım geliyor.

Etin içinden çıkan vidalar, Şarloda çivi korkusunu yeniden uyandırmıştır. Fabrikadan kaçmağı kuruyor. Bahçede duran kamyonun çivilerinden birkaçının gevşemiş olduğu gözüne çarpınca, onları sıkıştırmak için üstüne atılıyor, bu sırada da kamyon hareket ediyor, Şarlo da birlikte gidiyor. Yollar çok bozuktur. Kamyon dalgalı bir denizin üstündeki vapur gibi çalkalanmaktadır. Bu çalkantıların şiddetlilerinden biri Şarloyu kamyondan alıp sokağa fırlatıyor. Şarlo yere düştüğü vakit bakıyor ki kamyonun arkasında yapışık olan kırmızı bezin bir parçası elinde kalmıştır. Grev yapmış olan kalabalık bir amele grupu gürültü patırtı ile fabrikadan çıkarken, elinde kırmızı bayraklı bir adam görünce, bunun kendilerinin reisi olduğuna hükmediyorlar ve şiddetli gösteriler yapmağa başlıyorlar.

Polisler geliyor, amele ile zabıta memurları arasında dehşetli mücadeleler oluyor, zavallı Şarlo en geride kalmış olduğu için polisler kendisini yakalayıp habse tıkıyorlar.

Fabrikadaki hayatından bezmiş olan Şarloya hapisane oradan daha tatlı geliyor. Çünkü karnı mükemmel doyuyor.. İş te oradaki kadar yorucu değil..

Yemek masasındaki arkadaşı keyif verici maddeler müptelâsıdır. Bir gün yemek yerlerken o maddelerden bir kısmını boş bir tuzluğun içine koyuyor. Şarlo, eti tatsız bulduğu için tuzluğun içindekileri yemeğin üstüne boşaltıyor.. Tam o sırada mahpuslar arasında bir isyan hareketi çıkıyor. Şarlo, keyif verici maddenin üzerinde husule getirmiş olduğu tesirle bir demir parçası yakalayıp isyan edenlerin kafasına vuruyor, bu hareketi hapisane direktörlüğünce takdir edilerek serbest bırakılıyor.

Şarlo, dışarıya çıktığından pek te memnun değildir. Çünkü her tarafta buhran var.. İş bulmak çok müşkül.. Tekrar hapishaneye girmek istiyor, fakat kabul etmiyorlar. Aç kalmamak için hırsızlık ediyor, o sırada kendisi gibi çok fakir ve ayni kabahattan dolayı polis tarafından takip edilmekte olan kimsesiz bir kıza rasgeliyor. Şarlo onu gizlemek isterken ikisi birden yakalanıyorlar. Onları hapisaneye götüren araba bir kazaya uğrayor. Kızla Şarlo bu fırsattan istifade ederek kaçıyorlar.

Kimsesiz kızın epey marifetleri var.. Güzel dansediyor. Fakat temiz elbisesi olmadığı için tabii hiçbir müessese sahibi onu angaje etmek istemiyor. İkisi beraber elbise mağazasına gidiyorlar, üstlerini başlarını mükemmelen düzdükten sonra ayaklarındaki patenler vasıtasile kayıp kaçıyorlar.

Kız dansöz olarak bir yere giriyor, Şarlo da garson olarak çalışmağa başlıyor. Filmin sonunda Şarlo tekrar hayat mücadelesine atılacak ve kız da hastabakıcı hemşire olacak. Şarlo tekrar dönüp geldiği zaman kız onunla beraber yaşamak istemiyecek; ve meşhur komik, bütün eserlerinde olduğ gibi harap ve sefil bir halde gene yalnız başına kalacaktır.

Fakat bir taraftan da bu acıklı neticenin değiştirilmiş olduğunu söyleyenler ve kordelânın mes'udane biteceğini iddia edenler de var.. Böyle olursa Şarlonun filimlerinde mühim bir değişiklik ve yenilik vücude geliyor demektir.

«Yirminci Asır» da Amerikalı komiğin diğer kordelâları gibi sessiz olarak çekilmiş, icap eden yerler sonorise edilmiştir. Lâkin sözlü değildir. Ne Şarlonun, ne de diğer aktörlerin, aktrislerin ağzından tek bir kelime çıkmamaktadır.

J. Roussel Paris

Genlerini (Gaines),
Korselerini ve Kemerlerini
kullanınız. yalnız:
İSTANBUL,
Beyoğlu Tünel Meydanı 12 No da
satılır.
Mağazamızı ziyaret ediniz.
yahut 3 numerolu tarifemizi
isteyiniz.

ENGİN KIYILAR

Salih İzzet Alaçam'ın neşredilmemiş şiirleri

Fiatı 25 Kuruş

Muallim A. Halit Kitapevi

Kötü ve değişik hava derinize zarardır. Derinizi bu zarardan korumalı, kabarmasının ve pürüzlenmesinin önüne geçmelisiniz. Her akşam yatmadan önce ve sabahları yüzünüzü ve ellerinizi NİVEA ile iyice uvunuz, deriniz her zaman yumuşak ve gergin kalacaktır.

TARİHTE SAÇ SÜSÜ

— Başı 3 üncü sayfada —

yumurta, iki traşa bir kalıp peynir, bir pilice bir saç kesme gibi.

***

17 inci asra gelince perükler büyüye büyüye bir abide şeklini almışlardı. 18 ıncı asırda bayanların saçlarının şeklini büsbütün değişmiş görürüz. Boruya benzer bir şekilde tuvaletler yapılıyordu. «Resme bakınız». Bu devirden sonra yavaş yavaş kadın saçları normal şekle giriyor. Meselâ 19 uncu asrın başlangıcındaki saç süslemeler ne kadar çok süslenmiş olsalar da, abide biçiminden ve eksajerelerden çok uzaklaşmıştı. O zamanın bayanları, kendi saçlarile beraber ondüle yapılmış bir takım şapkalar giyerlerdi. Ayni zamanda ondüle yapılmış saçlarını bir salkım gibi kulaklarının üzerine sarkıtırlar veya arkadan öne doğru uzatırlardı.

İşte bu devirde saç ticareti başladı. Güzel saçlı fakir kızlar saçlarını satarlardı. Köylerden bu suretle satın alınan güzel saçlar, hususî ondülelere tâbi tutularak şehirdeki moda aşıklarına satılırdı.

***

Bayan ve Bayların saç tuvaleti hakkında tarihin bize verdiği kısa malûmat bunlardır. 20 inci asrın saç modası bildiğiniz gibi cereyan etmiş ve bugünkü modern şeklini bulmuştur.

Esasen 19 uncu asrın son seneler modası ile 20 inci asrın modası birbirine benzer. Fakat bugün saç tuvaleti makinleşmiştir.

Kazaların makinelere karşı vücude getirdiği muarız hareketler, hiç zannetmiyorum ki kadınlarımızı bu tuvaletten vazgeçirsin.

Bunu bize tarih ispat ediyor değil mi?

***

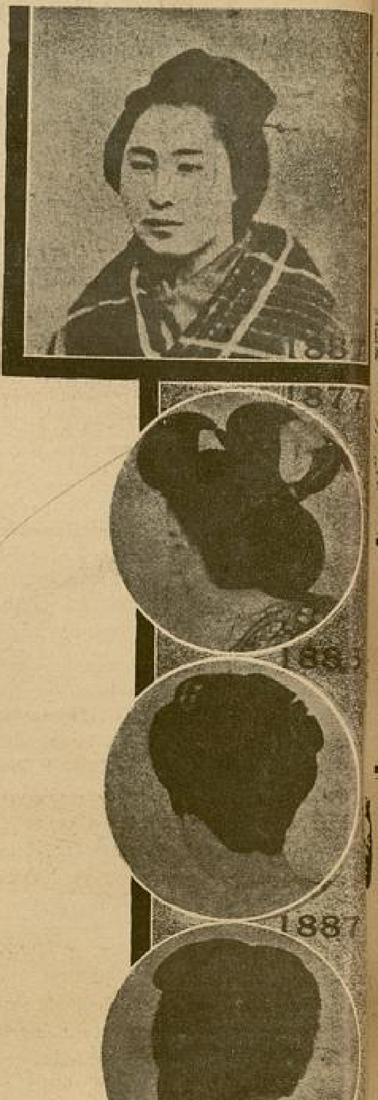

Saçlarla beraber öndüle yapılmış şapkalar. Salkım gibi örülmüş saçlar.

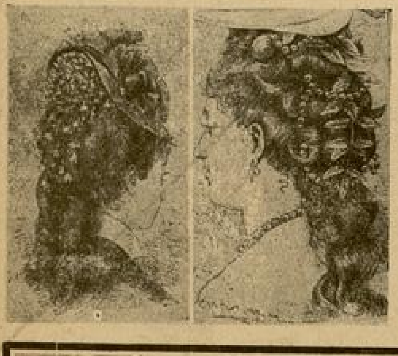

Saç tuvaletinin 1877 - 1935 yıllarında Japonyada geçirdiği safhalar...

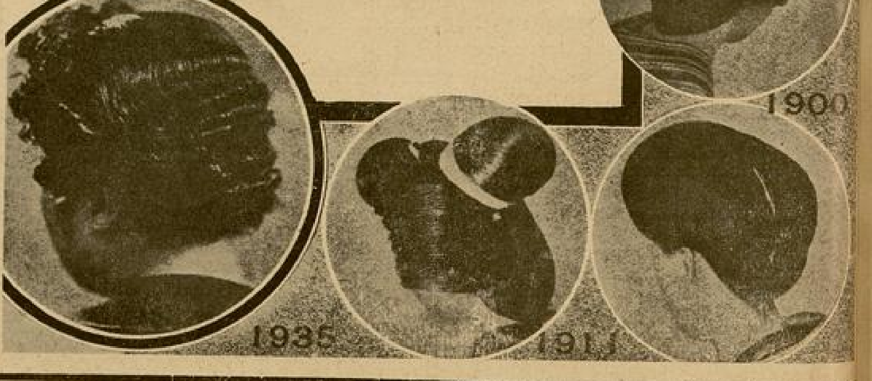

1 MART 1936 da:

RESİMLİ AY

"Mecmuaların Mecmuası" vasfına lâyık bir güzellikte yeniden intişar ediyor! Birinci Sayısını alınız, bu sözümüzün doğruluğunu size o isbat edecektir.

PAMUK NİNE CEVAP VERİYOR:

Turhal: F. N. C.

Oğlum.

Sevdiğin kızı almana baban niçin izin vermiyor? Elbet onun da bir düşündüğü vardır. Senin kazancın az mı? Bir aileyi geçindirecek kadar az kazanıyorsan bunu en önce sen düşünmelisin, yok, bu değil de kızın şahsı ve ailesi babanı düşündürüyorsa, bunu açıkca sor ve anla. Açıkça konuşmak ve anlaşmak daima iyidir.

Şayet arada makul bir sebep yoksa, baban hissi endişelerile hareket ediyor, sevdiğin kıza kanı kaynamadığı için istemiyorsa; bunu annenle anlaşarak idare edebilirsin. Yirmi bir yaşında olduğuna göre faili muhtar sayılırsın. Madem ki kazanıyorsun, elin ekmek tutuyor, ve başka da mani yoksa kızla evlen. Yok eğer daha baba eline bakıyorsan, bu hale boyun eğmekten başka çare yoktur.

Babana dik başlılık et demiyorum. Fakat hayatın hakkında herkesten önce, insanların kendileri rey sahibidirler ve bu tabiî haklarıdır. İraden zaifse babanı dinle ve bırak dümeni o kullansın...

Çünkü sen, küçük bir fırtınada pusulayı şaşırıverirsin!

Y. Zavallı

Kızım.

Sevdiğin "çocuk,, un değişiverdiğinden derd yanıyorsun.

Önce, bu değişikliğin sebeplerini ara. Seni kâh tanıyor, kâh tanımamazlığa geliyormuş. Sen de onu çıldırasıya sevdiğin ve hiç unutmadığın halde ara sıra unutuyormuşsun.

Senin yapacağın şu:

Yarı çizmeğe başladığın derslerine dön ve çalış. Eğer bunu yapamazsan, hiç durma, bir sinir doktoruna git, kendini göster. Ve sevgilin de seni tanımak yolunu tuttuğu zaman, onunla konuş ve ona da bir sinir doktoruna gitmesini tavsiye et. Bana sorduğun çareyi, size sinir ve akıl hastalıkları doktorları bulabilirler...

ÜÇ HİS
ve
UÇ AKİS

Muazzez Kaptanoğlu ve arkadaşları Ruhi Ayazla Fuad Ülkümenin "Üç His ve Üç Akis,, ismindeki şiir kitabı yakında çıkıyor, bekleyin...

İlkokul Öğretmenlerine!

İzmir Kız Öğretmen Okulu resim öğretmeni Celâl Uzel'in, İlkokulların Toplu Tedris ve Hayat Bilgisi esaslarına göre müfredat programlarına uygun olarak dört mevsim için dört kitap şeklinde hazırladığı:

Ünitelerine göre Resim ve Elişi

Modellerini ***(Resimli Ay Basımevi)*** büyük bir itina ile basmıştır. Her kitapta, ait olduğu mevsime uygun 35 sayfa model vardır; her modelin karşısında talebenin ekserisizleri için boş bir sayfa bırakılmıştır.

Her kitabın fiyatı 20 kuruştur. Toptan siparişler için posta parası alınmaz, ayrıca tenzilât da yapılır.

İKTİDARSIZLIĞI
ve
BEL GEVŞEKLİĞİNİ

giderir, yaşamak neşesini iade eder. Eczanelerde bulunur. İstanbulda fiyatı 150 kuruş. Tafsilât için: Galata-Posta kutusu 1255

BALODA BİR HADİSE

ERKEKLERİ KENDİNİZE HAYRAN ETMEK İÇİN „VOG" KREMİ KULLANINIZ...

138 **MİLYON AVRUPA VE AMERİKALININ KULLANDIĞI VOG krem** podrasını, memleketimizde kullanan bayan, yaptığı tuvaletle mevsimin en zarif balosunda bütün davetlilerin nazarı dikkatini celbetmiştir.

VOG krem podrası dünyanın en çok tanınmış kremlerinin fevkinde güzellik temin eden biricik krem podradır. VOG bütün mağazalarda satılır, güzelliğiniz için mutlaka bir tecrübe yapınız.

CAHİT UÇUK
KİRAZLI PINAR
ROMAN

İçli hikâye ve özlü memleket yazılarile az zamanda ismini tanıtmış ve bütün okuyucularına sevdirmiş olan (Cahit Uçuğun) bu yeni romanı (Remzi Kütüphanesi) tarafından kitap şeklinde neşrolunmuştur. (Cahit Uçuk) imzasını tanıyan okuyucularımıza, bu küçük romanın kıymeti hakkında fazla söylemeği ve tasviye etmeği lüzumsuz görürüz. Çünki (Kirazlı Pınar) gerek mevzuu, gerek yazılışı itibarile hertürlü tasviyeden müstağni, nefis bir eserdir.

DİKENLİ ÇİT

— *Başı 7 inci sayfada* —

yanığını unutarak dışarıya fırladı. Elinde camlı küçük bir levhayla döndü. Levhayı «Aylâ» nın karşısına koyarak:

— «Aylâ»! dedi. Madem ki, bizim pansiyona yerleştin.. şeraiti öğrenmen gerek..

— Bu ne şeraiti kuzum?..

— Bizim pansiyonun şeraiti dedik ya.. dinle okuyorum:

Birinci madde — Hiçbir erkek pansiyoner, kız pansiyonerimizin odasına giremez.

— Bir..

Kapıdakiler hep bir ağızdan söylemişlerdi.. Tekin onlara dik, dik bakarak okudu:

— Yemekler büyük salonda yenir.. hastalıktan başka bir sebeple odada yemek yenmez..

— İki!..

— Şaşırtmayın yahu. İkinci madde demeyi unuttum.. «Aylâ» dinle:

Madde üç — Saat akşamın dokuzundan sonra içeri kimse alınmaz.. kapılar kapanır.

— Üç!..

«Aylâ» kahkahalarla gülüyordu.

— Kuzum! dedi. Bu nizâmnameyi kim yaptı.

— Kim olacak annemiz..

— Anneniz mi?

— Evet.. Pansiyon sahibi bizim annemizdir.. işte bak alış, verişi yapmaktan geliyor.. «Aylâ» içeri giren, yumuşak yüzlü, beyaz saçlı kadını görür görmez dışarı fırladı. İhtiyar kadını ilk görüşte sevmişti. Elini öptü:

— Bayancığım! dedi. Çocuklarınız bir sayı daha arttı. Beni de evlâtlığa alacaksınız.. ama ben hepsinden usluyum..

— Öyledir anne..öyledir; biz deşahidiz..

Kahkaha, gürültü büyük salonu doldurmuştu. İhtiyar kadın:

— Çocuklar! dedi. Yemek vakti geliyor, haydi bakalım iş başına,. «Aylâ» yorgun.. Şimdilik üç gün misafir olacak, sonra o da çalışacak..

Genç kız çocuk gibi seviniyordu. İhsanın mahzun yüzünü görmese, sevinci bulutsuz olacaktı.. Onu odasında yalnız bırakmışlardı. İhsanın düşündüğü, sonra da, ortaya attığı fikirle, döşenen odası, ona bir seyahat yapmamış evinde oturuyor, hissini veriyordu. Dışarıdan gelen gürültü, tabak, çatal sesleri.. kahkahalar yavaş yavaş kulaklarından uzaklaşıyor, sıcak, doyurtucu bir ses kulaklarını okşuyordu:

— «Aylâ» mektepten önce olmaz mı?

Kalbi çarpıyor, yüzüne tatlı bir sıcaklık yükseliyordu. Bir dakika İhsan gözlerinin önüne geldi. Sonra uzun ve karanlık bir tünelde gerileyerek kayboldu.. Onun kaybolduğu erden Necip Cevadın esmer başı, sıcak bir gülüşle yavaş yavaş yaklaştı. Genç kız şaşırmıştı. Gözlerini arayan İhsanın gözleri, içine birer damla ateşten sızı gibi doluyor, ona acıyordu. Sadece acıyordu. Bir yıl önceler çok uzaklarda kalmış gibiydi. Gözlerini açtığı gündenberi Necip Cevadı tanıyor, düşünüyordu sanki.. Bu işin nasıl düzeleceğine aklı ermiyor, ümit, heyecan ve sevgiyle bekleyen İhsana:

— Ben seni sevmiyorum.. sevmemişim de, nasıl diyebilirdi..

Birden yerinden sıçradı. Kapısı vuruluyordu:

— Sevgili misafirimizi yemeğe bekliyoruz..

Tekinin sesi «Aylâ» yı düşüncelerinden ayılttı.. yavaşça yerinden kalkarak, dışarı çıktı..

— 9 —

«Aylâ Nine!»

«Güzel, içli, canım mektubunu aldım, Turhan Salim adındaki budala, Işık gazetesinde biraz da senin yazılarından ilham alarak bir şeyler yazmış... Sen ona aldırma.. beğen kendini, kendini beğenmene yerden göke kadar hakkın var...

Konserin başında bulunan adam, sana bir bilet gönderiyor, pazar akşamı için... Bir hafta sonraki konser için istersen, locasını sana vermekle büyük bir sevinç duyacaktır.

Son notalarından bir kısmını gönderecek, yalnız ellerini bozmasın diye, üzerlerine bir kap yaptırıyor. Sersem oğlan bilmiyor ki, sen bir Anadolu kızısın.. ve yaylâlarda ot yolan ellerin, notaların sayfalarile bozulmaz..

Seni çok göresim geldi. Uzaktan olsun görünmüyorsun.. Bu tarafları çok kötü olan bir kızsın.. Bu hafta çıkan «Saz» mecmuasını aldın mı? Oradaki, lise talebesinin yaptığı notayı çaldın mı? inan... ğım Allah gibi oldun.. Her yerde v... hiçbir yerde görünmüyorsun.. G... biraz!..

Necip Ceva...

« Aylâ » elindeki mektubu bir... bir kere, bir kere daha okudu.. g... yaşlanmış, kalbi çarpıyor, dudakları... muştu.. Dünyada sevinç denen duyg... sa bunu duyuyor. Büyük ve küçük... ayrılmışsa en büyük sevinci kana... içiyordu. Kıymetli bestekârın ona y... ilk mektup.. ne samimi, ne canda... mektuptu bu.. «Aylâ» gözlerindeki... yanaklarından sızmasının önüne geç... Yüreğinde duyduğu pürüzsüz, sonsu... saadetin ılık sevincile ağladı.. Göz... yaşı ardından satırları bulutlu bulut... düğü halde, gözlerini ayıramıyor, t... tekrar okuyordu. Necip Cevadın k... vardı. Bilet gelecek... Aylâ sevinc... titriyor, küçücük bir kâğıt parçası... bilet, dünyanın en kıymetli hediyes... geliyordu ona.. «Işık» gazetesindeki... ki sütununda «Genç üstadlar» adlı bir ... vardı. «Aylâ» o yazıyı okurken, k... den bahsettiğini anlamış, fakat in... mıştı. Şimdi önünde duran mektup ... yu söylüyordu. Turhan Salim onu... ismiydi. Saz mecmuasındaki not; i... içli, bir aşk türküsüydü. «Aylâ» o... mış ve söylemişti:

Sen bir yaz başı yelisin çocuğu...
Ak suyla, kara toprak kokusuyla...
Bir yaz başı yelisin...

daha uzundu. Söylüyor, söylüyor so... «sakın varlığının zenginliğile ku... diyordu.. «Aylâ» bunları düşünürke... zünü gülüşlerin en tatlısı aydınlatı... Dizlerinin üzerinde Necip Cevadın ... bu duruyor.. gözleri mektupta, için... bir güzel duygu kaynaşıyor..

Teganniye benzer bir ses kulakla...

— «Aylâ» mektepten önce olma...

Diyor sanki.. Yavaşça yerinden k... Yazı masasının başına geçti.. zarfın... ne "Birinci mektup,, diye yazarak ... ceye kilitledi; sonra dışarı çıktı. ... boş.. meydanda kimseler yok.. K... duran büyük piyanonun kapağını ya... kaldırdı.

(Arkası var)

No. 25 YARIM AY BİLMECE KUPONU No. 25

No: 25

YARIM AY

15 ŞUBAT 1936

İdarehanesi	:	Resimli Ay Basımevi T. L. Sosyetesi İstanbul Hükümet Konağı Karşısında No. 8 - 10
Telefon Adresi	:	Resimli Ay - *Telefon* : 23607 - *Posta kutusu* : 629
Abonmanı	:	Türkiye için: 6 Aylığı 175 Kr., 12 „ 350 Kr. — Dışarı için: 6 Aylığı 10 İsviçre, 12 „ 20 İsviçre
Yazı Direktörü	:	Emin Refik Müslümoğlu
Basıldığı Yer	:	Resimli Ay Basımevi T. L. S.

Nazım — Mediha ! Yine düşüncelisin ?
Mediha — Bu yazıyı sen de okursan, ayni hale düşersin !.. Enfes bir parça !..
Nazım — Okuduğun nedir ?
Mediha — . . . .
Medihanın ne okuduğunu size yukarıdaki resimlerin ilk harfleri bildirmektedir.

Bu bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilecek kurada : Birinciye bir tenis raketi; ikinciye küçük fotoğraf makinesi; üçüncüye bir pijama; 4 - 10 Necip kolonyası, kremi ve sabunu; 11 - 15 Halk traş makinesi; 16 - 25 birer paket Bozkurt traş bıçağı; 25 - 50 birer kutu Sevv - No - More kumaş yaması; 51 - 75 yirmi beş kuruşluk birer kitap; 76 - 100 Resimli Ay 1936 Muhtırası

23 üncü sayımızdaki bilmecenin doğrusu : **(Ne Şamın şekeri, ne Arabın yüzü)** dür.

Bu bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kurada kazananlar :

Muşamba yağmurluk : Keşan yol ve inşaat müteahhidi bay Safa oğlu Osman Altuğ. **Fotoğraf ağrandismanı :** İstanbul Beyoğlu, Nurziya sokak No. 176/3 te Ferdane. **Şoson;** Bursa Çekirge caddesinde No. 143 evde bay Rıza oğlu Ömer. **Şemsiye :** Ankara Yenişehirde, çifteköşkler sokağında 31 No. da Yümniye Sadullah. **Baston :** İstanbul Ayvansaray fabrikasında muhasebe muavini Refik Ertürk. **Dolmakalem :** İstanbul Arnavutköy maliye şubesi tahakkuk başmemurluğunda Sabriye Atkün. Ankara Yerli mallar pazarı işyarlarından Adil Yazıcı. İzmir vilâyet mektupçuluk kâtibi Mebrure. **Futbol topu :** İstanbul İstiklâl lisesi 458 Halil. **Kolonya :** İstanbul Boğaziçi lisesi 198 Sabahat Öktem.

Resimliay muhtırası : Kars lisesinde 206 Rifat. İstanbul Halıcıoğlu, ihtiyat subay okulu Bl. 4 No. 835 Mustafa. Ankara Yüksek ziraat enstitüsü santral dairesinde ustabaşı Hayrettin Akbaş. İstanbul Pertevniyal lisesi 513 Mustafa Eriç. Aydın Orta okul 567 Muzaffer. Trabzon kız orta okulunda Zehra Süleyman Kadri. Keskin Binbaşı N. Öncü oğlu Fuat Öncü. Tokat Maliye tahsil müfettişi Salim Durmuş. Ereğli (Karadeniz) icra dairesinde Hikmet Tekin Rona. Tekirdağ Ziraat bankası memuru Nezihî Balun. İzmit Yavuz harp gemisinde baş gedikli Abidin. Sivas Lisesinde 85 Vasfi Erdemli. Gaziantep Cumuriyet okulu öğretmeni Kâmile Aysal. Samsun İstiklâl okulu 189 Şerafettin. Adana Erkek öğretmen okulu No. 404 Kenan Tuncer. Adana Simsar Bay Hilmi sekreteri Enver Şenler. Samsun Telgraf muhabere memuru Nuri Türesin kızı Belma. Samsun Fazılkadı okulu öğretmeni Zuhal. Bafra Mitat Nemli ticaret evinde B. Nevzat Esmerden Levent Esmer. Kilis Kemaliye ilkokulu öğretmeni Emin Kızıltan. İstanbul Aksaray kızılay hemşire mektebi Haslet. İstanbul Şişli Sihhat Yurdunda hemşire Remziye. Niğde Hususî muhasebe direktörü kızı. Ankara Muhafaza alayı levazım yazıcısı Sabri. Ankara Gümrük ve inhisarlar vekâleti levazım müdürlüğünde A. Celâl Polat. Milâs Eczacı Refet İnal kızı Şermin İnal. İstanbul Yıldız deniz harp akademisinde asteğmen Suphi. Şile Rıdvan Akyıldız. Turhal Şeker fabrikasında elektrikçi H. Özarar. Manisa Akhisar orta okul 208 No. lı Kemal Akyavaş. Malatya İstasyon hesap memuru 2227 Hikmet Tali. Kütahya Uçak atan top. Tb. 2. Bt. başçavuşu Yılmaz Ergenekon. Balya. Maliye varidat memuru Mehmet Kocabıyık. Konya Süel orta okul Hilmi Gökçen. Konya Seydişehir, avukat bay Muhiddin kızı Mücahide Arıkan. İzmit Antalya ambarında Sami Atık. Adapazarı Büyük Gazi ilkokulu öğretmeni Necmiye. İstanbul Tıp talebe yurdunda 650 Cemal. Ankara İncesu, sıraköşkler No. 5 evde Piraye Angın. Kayseri Uçak fabrikasında tesviyeci ustası 174 No. lu İ. Göney. Edremit Hükûmet civarı No. 25 de Lâmia. İzmir Basmahane, Abdullahefendi mahallesi, Abdullahefendi sokak No. Ö. Bacak. İzmir Karşıyaka, Zafer sokak 59 numarada Mihriye. Akşehir Manifaturacı Mehmet Ercan. Ödemiş Bilgievi caddesi 22 numara avukat Ömer Avni kızı Samiye Keltek. Mersin Fabrikalar caddesinde kalaycı A. Köktürk. Milâs Öğretmen Feridun Akkan. İstanbul Dördüncü okul öğretmeni Meliha Ayral. Bandırma Orta okul 32 No. lı G. Umut. Giresun Jandarma okulu kaleminde Bigalı Sezai Evrensel. Elâziz Avukat Reşat Ökten kâtibi Hasan Erol. Gaziantep Gümrük kâtiplerinden Vahit Ören oğlu Salih. Eskişehir Lisede 201 Tarık Gökeri. Eskişehir İstasyon caddesinde Dilev sokak No. 5 a da Mukaddes. Kastamoni Küpcügez mahalle ve sokağı No. 25 Zehra. Tirebolu Sakarya okulu öğretmeni Arif Ünal. Erzurum Yakutiye kışlası topçu yüzbaşısı Suavi Gürman. Elâziz Orta okul 259 F. Onay. Edirne Erkek öğretmen okulu 197 Şerif Baykurt. Edirne Yusufhoca okulu 224 Şecaattin. Diyarbekir Fahire Dr. Orhan Toros. Diyarbekir Telgraf müdiriyetinde R. Ayhan. Denizli İsmetpaşa ilkokulu 25 No.lı Cevat Kurul. Çorum Delikara oğlu Mustaşa Yılmaz. Rize - Hopa Orta okul direktörü Veli Arkan oğlu Gültekin. Çankırı inhisarlarda Bay Kadri kızı Güzin Örnekol. Çanakkale noter kâtibi Kâmil Baykaldan ilkokul öğretmeni Nihat Özbilen. Bursa Setbaşı, İpekçiler caddesi No. 57 Cemil oğlu Özkan. Bursa Erkek lisesi 558 A. Kızıltaş. Salihli İlkokul Öğretmeni Hayrünnisa Kurtel. Bozöyük Ziraat bankası memurlarından Galip Erden. Balıkesir Dumlupınar okulunda 197 Edip Adnan. Beypazarı Birinci okul öğretmeni Bayan Mevlûde kardeşi Bedia. Aydın Cezaevinde eski mahkeme başkâtibi muavini Mehmet Özçelik. Nazilli Ziraat bankası memuru Şevket Altuğ. Antalya Mecittin mahallesi, Hesapçı sokak No. 6 Fikri Irız. Antalya Lisede 377 Şahap Sıtkı Söğüt. Ankara Mukaddem mahallesi, Hasırcı sokak No. 8 Nuran Kanıgür, Ankara Erkek lisesi 309 Celâl Kezer. Elâziz Ortaokul 122 İhsan Talu Bilgimen. Samsun Daimî encümen kâtibi Nimet Aydıner. Afyon Lisesinde 755 Berk. İstanbul Kadıköy 31 Ağustos sokak No. 8 de Ahmet Rasim. İstanbul Fatih, Hasanhalife mahallasi, Balipaşa caddesi No. 2 de İhsan. İstanbul Eyup Cizlavit fabrikası bürosunda sekreter Şadıman. İstanbul Üsküdar Hayrettinçavuş mahallesi, Ferah sokak No. 42 Saime Kortel. İstanbul Galata, Ahen Münih han Türk maadin şirketinde memur Fürüzan Önden. İstanbul Kanlıca Samime Akant. İstanbul Beşiktaş, Sinanpaşa No. 6 da Rahşan. Islâhiye Akbez Hd. Tb. muhabere başçavuşu Kâmi Önügören. Karahalli Kamunu merkez okulunda 2315 Hüseyin kardeşi. Karacabey Hamidiye mahallesi Bay Nail kızı Muzaffer. Değirmendere Çakır Mustafa evinde Abdülkadir.

ON

SENE

GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar ve donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hale sokup beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyice besleyen maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülünce, mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, bazı cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor. Bu temizleyici ve besleyici madde yalnız: yeni "TOKALON" kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvet bulunduğu için, en çirkin yüzler bile az zaman da genç ve güzel bir hal alıyorlar.

"TOKALON" kreminin "Pembe" renkli olanını gece yatmadan önce kullanınız. Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise "TOKALON" kreminin "beyaz" renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir.

Beyaz "TOKALON" üzerine sürülen podra bütün gün kuvetini muhafaza eder. Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON" kremini kullanmağa başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız. "TOKALON" ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.